

На основу Стратегије за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период 2022-2030. године („Службени гласник РС“, број 23/22), члана 18. Закона о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС“, број 30/18), и члана 42. тачка 4. Статута општине Жабаљ ("Службени лист општине Жабаљ", број 4/2019), Скупштина општине Жабаљ на 7. седници, одржаној 27.02.2025. године, донела је

ОПШТИНА ЖАБАЉ

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА СОЦИЈАЛНО УКЉУЧИВАЊЕ РОМА И РОМКИЊА ОПШТИНЕ ЖАБАЉ ЗА ПЕРИОД 2025–2027. ГОДИНЕ

Жабаљ, 2025. године

Садржај

ЛИСТА СКРАЋЕНИЦА	4
1 УВОД	5
2 СТРАТЕШКИ И ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР НА ЛОКАЛНОМ НИВОУ	8
2.1 Локалне стратегије	9
2.2 Институционални оквир на локалном нивоу	11
3 ОПШТИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ	14
3.1 Географски подаци	14
3.2 Историјски подаци	15
3.3 Демографски подаци	16
3.4 Општи подаци о Ромима	18
3.4.1 Образовање	20
3.4.2 Регистрована незапосленост	22
3.4.3 Становање	25
3.4.4 Здравствена заштита	30
3.4.5 Социјална заштита	31
3.5 Политике и праксе локалне управе и локалних институција	31
3.5.1 Образовање	31
3.5.2 Становање	32
3.5.3 Запошљавање	33
3.5.4 Социјална заштита	33
3.5.5 Пројектне иницијативе на локалном нивоу	34
4 SWOT АНАЛИЗА	36
4.1 Образовање	37
4.2 Запошљавање	39
4.3 Становање	41
4.4 Здравство	43
4.5 Социјална заштита	45
5 ЦИЉЕВИ И МЕРЕ	47
6 АКЦИОНИ ПЛАН	49
7 ОКВИР ПРОГРАМСКОГ БУЏЕТА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ АКЦИОНОГ ПЛАНА	74
8 ОКВИР ЗА ПРАЋЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА, ВРЕДНОВАЊЕ УЧИНАКА И ИЗВЕШТАВАЊЕ	81
8.1 Поступак спровођења и одговорност актера	81

8.2	Вредновање учинка и извештавање	82
9	Прилози	83

ЛИСТА СКРАЋЕНИЦА

ДЗ	Дом здравља
ЕУ	Европска унија
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
ЛАП	Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња општине Жабалъ
Мобилни тим	Мобилна јединица за социјално укључивање Рома и Ромкиња на локалном нивоу
НВО	Невладина организација
НСЗ	Национална служба за запошљавање
НСП	Новчана социјална помоћ
ОШ	Основна школа
РС	Република Србија
РТ	Радно тело за израду ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња
РРА	Регионална развојна агенција
СКГО	Стална конференција градова и општина
Стратегија 2016-2025	Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2016. до 2025. године
Стратегија 2022-2030	Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период 2022 – 2030
СШ	Средња школа
ЦЗСР	Центар за социјални рад
ПУ	Предшколска установа
ПВО	Предшколско васпитање и образовање

1 УВОД

Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња у општини Жабалј за период од 2025. до 2027. године (у даљем тексту: ЛАП) дефинише правце деловања Општине Жабалј у области социјалног укључивања Рома и Ромкиња, као и конкретне мере и активности којима се настоји побољшати садашњи положај припадника ромске заједнице, уз јасне механизме помоћу којих се може пратити остваривање дефинисаних циљева. Он представља део напора које локална заједница чини током низа година са основним циљем смањења јаза који постоји између Рома и осталих припадника локалне заједнице.

ЛАП почива на анализи релевантних националних стратешких докумената, локалних података и процени потреба ромске популације на подручју општине Жабалј. Израђен је кроз широк партиципативни и партнерски приступ који ће бити примењен и у процесу његове реализације, праћења и извештавања. Општина Жабалј намерава да у реализацију дефинисаних циљева и активности укључи све релевантне актере из локалне заједнице, као и да сарађује са републичким институцијама који се баве питањем ромске популације и иностраним фондовима на реализацији овог плана. Овакав концепт поставља основ за оптималан квалитет резултата који се очекују реализацијом планираних активности и мера, на којима ће све заинтересоване стране и релевантни партнери радити у континуитету у наредном периоду.

Израда овог ЛАП-а реализована је у оквиру пројекта¹ „Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу“, који финансира Европска унија у оквиру националног Програма ИПА 2020 (у даљем тексту: Пројекат), а спроводи Стална конференција градова и општина – Савез градова и општина Србије (у даљем тексту: СКГО), док је Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања главно корисничко министарство. Реализацијом овог пројекта биће створени услови за унапређење квалитета и обима услуга социјалне заштите и подстицање инклузије угрожених и маргинализованих група, посебно ромске популације на локалном нивоу, што ће допринети побољшању ефикасности политика социјалног укључивања како би се подстакле једнаке могућности и активно учешће жена и мушкараца. Предвиђене активности усмерене су на реализацију следећих циљева:

Циљ 1 - Унапређени правни, финансијски и институционални механизми за одрживо планирање и имплементацију социјалне заштите на локалном нивоу. Овај циљ предвиђа стручну подршку СКГО за најмање 20 локалних самоуправа за успостављање или унапређење локалног система социјалне заштите.

Циљ 2 - Унапређена имплементација локалних мера и механизма за инклузију Рома. Пројекат ће подржати формирање нових координационих тела и мобилних тимова у 10 одабраних јединица локалне самоуправе и суфинансирање годишњих оперативних планова рада мобилних тимова, израду нових 20 локалних акционих планова за социјалну инклузију Рома и Ромкиња, изградњу и пилотирање модела међуопштинске сарадње, успостављање мобилног тима за инклузију Рома - иновативна и интегрисана услуга социјалне заштите на нивоу ЈЛС.

Циљ 3 - Побољшан квалитет услуга социјалне заштите и мера инклузије Рома на локалном нивоу. Подршка у оквиру трећег циља биће усмерена на реализацију локалних пројеката у оквиру грант шеме. Подршка је намењена имплементацији стратешких приоритета у локалним заједницама, односно развоју локалних служби социјалне заштите.

---

¹ <https://www.skgo.org/projekti/detaljno/69/SPaRI>

Општина Жабал и СКГО потписали су 17.08.2023. године Споразум о сарадњи који се односи на сарадњу у реализацији циља 2 Пројекта, чиме је потврђена спремност Општине Жабал за потпуно ангажовање у остваривању циљева Пројекта и успостављању и унапређењу стратешких, финансијских и институционалних механизма за инклузију Рома на својој територији. ЛАП је израдила Радна група за израду ЛАП-а, уз стручну помоћ СКГО експерата. Радна група за израду ЛАП-а основана је 22. јануара 2024. године, а чланови радне групе који су учествовали у изради ЛАП-а су:

Координатор радне групе:

1. **Богдан Радул**, координатор за ромска питања

Чланови радне групе:

2. **Живка Фан**, педагошки асистент
3. **Јелица Димитров**, здравствена медијаторка
4. **Данијела Проле**, представница Центра за социјални рад Жабал
5. **Драгица Стојшић**, представница Црвеног крста Жабал
6. **Радослав Бркић**, представник Полицијске станице Жабал
7. **Смиљана Исаковски**, Одељење за финансије и буџет општине Жабал
8. **Госпава Колбас**, Група за локални економски развој општине Жабал
9. **Никола Јакшић**, Дом Здравља Жабал
10. **Немања Велимировић**, Општинско веће општине Жабал
11. **Бранка Вуколић**, Грађевински инспектор општине Жабал
12. **Михајло Миловац**, заменик начелника Општинске управе Жабал

Током израде овог документа спроведени су следећи кораци: припремљена је ситуациона анализа са SWOT анализама за пет области- становање, образовање, запошљавање, здравље и социјална заштита; утврђени су општи циљ и посебни циљеви за приоритетне области; идентификоване су мере и активности које доприносе остварењу дефинисаних циљева и за сваку од активности утврђени су и носилац и партнери, временски оквир, потребна финансијска средства по изворима, циљ, индикатори са базним и циљним вредностима и извори верификације.

Одржани су следећи састанци, радионице и догађаји:

- Уводна једнодневна радионица – одржана је 11.03.2024. године на којој је присуствовало 12 учесника, током које је усаглашена методологија за израду ЛАП-а и договорен временски оквир и план активности.
- Једнодневна радионица за развој ситуационе анализе са SWOT анализом, која је одржана 20.03.2024. године и на којој је присуствовало 13 учесника. На овој радионици урађене су SWOT анализе за пет области: становање, образовање, запошљавање, здравље и социјална заштита и идентификоване приоритетне области за решавање.
- Фокус група са представницима ромске заједнице за усаглашавање налаза ситуационе и SWOT анализе, која је одржана 28.03.2024. На фокус групи је присуствовало 16 учесника, и усаглашени су налази ситуационе и SWOT анализе у свих 5 области.
- Дводневна радионица за дефинисање општег циља, посебних циљева и мера – одржана је 14. и 19. августа 2024. године и на њој је присуствовало 12 учесника
- Дводневна радионица за израду предлога нацрта ЛАП-а одржана је 01. и 02. октобра 2024. године и на њој је учествовало 15 учесника. На овој радионици идентификовани су пројекти и активности за претходно дефинисане мере, а за сваку активност/пројекат утврђени су: носилац и партнери, временски оквир, потребна финансијска средства по изворима финансирања, циљ пројекта/активности, индикатори са базним и циљним вредностима и извор верификације

- Фокус група са представницима ромске заједнице, одржана је 05. новембра 2024. године и у њој је учествовало 10 представника, међу којима су били представници ромских удружења и представници ромских насеља са територије општине Жабалъ. Представницима ромске заједнице представљени су предложени пројекти и активности које је дефинисала радна група у свих 5 области, а потом су сакупљени коментари и предлози за њихову дораду, односно предлози за нове пројекте и активности
- Јавна расправа на којој је јавности представљен предлог финалног нацрта Локалног акционог плана за социјално укључивање Рома и Ромкиња општине Жабалъ за период 2025–2027. године одржана је у периоду од 23.12.2024. до 10.01.2025. године.

Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња општине Жабалъ за период 2025-2027. године усвојен је од стране Општинског Већа општине Жабалъ дана 24.02.2025. године.

2 СТРАТЕШКИ И ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР НА ЛОКАЛНОМ НИВОУ

Влада РС је почетком фебруара 2022. усвојила Стратегију за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период 2022 – 2030 (у даљем тексту: Стратегија 2022-2030). Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог Републике Србије покренуло је иницијативу за усаглашавање документа за период од 2022-2030.

У оквиру Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог формиран је Одсек за унапређење положаја Рома и Ромкиња, који представља техничку подршку Координационом телу за унапређење положаја и социјално укључивање Рома и Ромкиња и праћење реализације Стратегије за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2016. до 2025. године, а чији задатак је био да у сарадњи са Стручном групом Координационог тела, ревидира Стратегију за социјално укључивање Рома и Ромкиња и усклади је са актуелним стратешким оквиром ЕУ за Роме и новим законима Републике Србије.

Стратегија је заснована на постојећим стратешким, правним и институционалним ресурсима. Институционални ресурси за припрему, спровођење, праћење и процену Стратегије су Координационо тело за унапређење положаја и социјално укључивање Рома и Ромкиња и праћење реализације Стратегије, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог и Министарка овог ресора као Национална контакт особа за Роме/киње, Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва, ресорна министарства која су задужена да воде јавне политике од интереса за остваривање стратешких мера, независне националне институције за једнакост и људска права и за статистику, јединице локалне самоуправе, као и Национални савет ромске националне мањине и бројне међународне и домаће организације цивилног друштва, а нарочито удружења грађана ромске националности. Национална контакт особа за Роме и Ромкиње у име Владе координира рад државних органа, као и органа јединица локалних самоуправа и јавних предузећа у вези са унапређењем положаја Рома и Ромкиња.

Ревидирана национална стратегија представља кључни стратешки документ који у периоду до 2030. год. настоји интензивирати рад институција на националном и локалном нивоу на плану веће социјалне укључености Рома и Ромкиња и сузбијању њихове дискриминације, кроз стварање услова за пун приступ остваривању људских права лица ромске националности. Стратегија покрива осам приоритетних области: борба против циганизма², сиромаштво и социјална искљученост, партиципација, образовање, становање, запошљавање, здравље и социјалну заштиту.

Србија се на путу европских интеграција придружила земљама чланицама када је реч о социјалном укључивању Рома и Ромкиња, будући да је као основу за израду овог документа користила *Оквир за националне стратегије за интеграцију Рома* који је Европска комисија, заједно са Европским парламентом, прописала за земље чланице што осигурава наставак сарадње и наставак подршке ЕУ Србији за унапређење положаја Рома и Ромкиња. Ревидирана стратегија је заснована на постојећим стратешким, правним и институционалним ресурсима – стратегијама и прописима којима су уређена поједина питања унапређења положаја Рома и Ромкиња, али и на опредељењу државе да развија програме унапређења положаја Рома и Ромкиња исказаним *Оперативним закључцима* са

---

² Термин је усклађен са националном Стратегијом, и да представља посебан облик расизма који је усмерен према Ромима, и као такав је препознат у међународним политикама и документима под називом “Antigypsyism”.

семинара „Социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији” (за период 2015–2017. године)³ и Акционом плану за поглавље 23⁴.

Ревидирана стратегија је предвидела децентрализацију послова у вези са инклузијом Рома, те је њоме планирано спровођење великог броја мера управо на локалном нивоу, уз наглашавање одговорности локалних органа власти. Разлози за ово су бројни. Многе јединице локалне самоуправе (ЈЛС) располажу локалним механизмима (координатори за ромска питања, мобилни тимови, педагошки асистенти, здравствене медијаторке и сл.) захваљујући којима могу да управљају и спроводе инклузивне јавне политике. Такође, *Закон о локалној самоуправи* обавезује ЈЛС да се старају о остваривању људских и мањинских права на својој територији. Остваривање права на образовање, рад, одговарајуће становање, примарну здравствену заштиту и социјалну заштиту се управо остварује на локалном нивоу - посредством органа ЈЛС или локалних испостава републичких органа. Такође, општине и градови поседују информације са терена о реалним проблемима и потребама ромске популације, на основу којих лакше могу да планирају и спроводе мере и активности, и на тај начин отклоне узроке отежаног приступа правима и структурног сиромаштва припадника ромске националности. Управо су ово били разлози зашто је **Ревидирана стратегија истакла потребу да и локалне самоуправе усвоје локалне јавне политике у овој области**, које ће бити усклађене са реалним локалним економским и социјалним развојем, те да обучавају стручне тимове у ЈЛС који ће бити способни да припреме и управљају спровођењем локалних стратегија. Додатна одговорност локалних власти лежи у обезбеђивању средства, како у локалном буџету, тако и из екстерних извора (републички буџет, донаторска средства, ИПА фондови итд.), за успешно спровођење мера социјалног укључивања Рома на својој територији.

2.1 Локалне стратегије

У периоду израде овог документа, у Општини Жабал су на снази биле следеће локалне стратегије и акциони планови:

- План развоја општине Жабал за период 2022-2028. године
- Акциони план за унапређење родне равноправности општине Жабал за период 2023-2025. године.

План развоја општине Жабал за период 2022-2028. године представља кровни документ. У њему нису посебно дефинисани циљеви који се односе на инклузију Рома.

Акциони план за унапређење родне равноправности општине Жабал за период 2023-2025. године посебну пажњу обраћа на ромску популацију у оквиру:

- **Мера 3.2. Унапређење доступности и квалитета здравствене заштите без дискриминације и подизање свести о значају сексуалног и репродуктивног здравља.** Мера је пре свега је усмерена на превенцију болести и јавно заговарања здравствено одговорног понашања. Мера укључује организовање едукација и кампања према младима, ромском популацијом и старијим женама
- Активност у оквиру **Мере 3.3. „Унапређење доступности услуга социјалне заштите нарочито оних које доприносе подршци родитељству и бризи о члановима породице које захтевају посебно старање“:** **Анализа потреба и могућности за развоја и успостављања**

³ Оперативне закључке је 09. септембра 2015. године потпредседница Владе проф. др Зорана Михајловић упутила надлежним државним органима са молбом да их у наредне две године реализују

⁴ Ревидирани АП 23 усвојен на седници Владе РС 10. јула 2020. године.

услуга за угрожене групе жена Ромкиња, старијих жена, жена са инвалидитетом, самохраних мајки, жена на селу.

Општина је у претходном периоду од 2019. до 2022. примењивала акциони план који се односи на инклузију Рома, и то: Локални акциони план унапређења положаја Рома у општини Жабалъ за период 2019-2022. године. Локалним акционим планом су биле обухваћене области: образовање, запошљавање, становање, здравље, социјална заштита, култура и информисање, екологија.

Документом су дефинисани следећи посебни циљеви за четири области (образовање, становање, запошљавање, здравље):

- **Образовање:**

1. Планирање, подршка и укључивање Рома у образовни систем
2. Материјална и едукативна подршка ромским ученицима
3. Подршка образовању ромским средњошколцима
4. Организовање радионица, семинара и обука
5. Конкурси за спровођење мера ЛАП-а намењени невладиним организацијама
6. Односи са јавношћу

- **Становање:**

1. Подршка за изградњу и реновирање ромских кућа – изградња и доградња постојећих објеката
2. Радови на унутрашњим инсталацијама

- **Запошљавање:**

1. Формирање евиденције и релевантне базе података о незапосленим Ромима
2. Унапређење предузетништва код Рома и Ромкиња на територији општине Жабалъ
3. Подстицаји и подршка послодавцима за отварање и опремање радних места намењених запошљавању Рома и Ромкиња
4. Повећање запошљивости Рома и Ромкиња
5. Организовање и укључивање незапослених Рома и Ромкиња у програме јавних радова и samozapoшљавања
6. Подршка раду Канцеларије координатора за ромска питања
7. Организација и спровођење конкурса за невладине организације за реализацију пројеката за имплементацију мера ЛАП за запошљавање Рома

- **Здравље:**

1. Утврђивање здравственог стања ромске популације на територији општине Жабалъ
2. Повећање нивоа знања о значају лечења и значају превентивне контроле здравља укупне ромске популације
3. Побољшање доступности здравствене заштите за ромску женску популацију
4. Унапређење животног окружења у ромској заједници
5. Организација и спровођење конкурса за невладине организације за реализацију пројеката за имплементацију мера ЛАП за унапређење здравља Рома

У реализацији *Локалног акционог план унапређења положаја Рома у општини Жабал* за период 2019-2022. године реализоване су поједине мере из свих области, а у складу са расположивим средствима. Иако претходни ЛАП унапређења положаја Рома није дефинисао јасне механизме за мониторинг и евалуацију спровођења акционог плана, нити су они рађени, представници Општине Жабал наводе да проблема у реализацији ЛАП-а није било. Поред наведених циљева, реализовано је и неколико пројеката за унапређење положаја Рома:

- Реализован пројекат Клуб „Ухвати шансу“, вредност пројекта 66.681 евра, реализовано 2019-2020. године. Општи циљ пројекта: допринос оснаживању младих Рома и Ромкиња за активно учешће на тржишту рада. Специфичан циљ: унапређење запошљивости и друштвеног активизма младих Рома и Ромкиња узраста 15-30 година, развој локалних механизма.
- Реализован пројекат: „Социјална инклузија Рома и других осетљивих група у Србији 2019-2022. године“. Екуменска хуманитарна организација у сарадњи са Општином Жабал и Канцеларијом за инклузију Рома АПВ спровела је активности подршке у образовању деце из основне школе „Милош Црњански“ Жабал и „Јован Јовановић Змај“ Ђурђево. Главна активност у оквиру пројекта је пружање додатне подршке у образовању деци из осетљивих група као одговор на пандемију Covid-19. Додатна подршка у образовању пружена је за 60 деце из Жабља и Ђурђево. Промовисана заштита основних људских права и информисање о праву на бесплатну правну помоћ такође ће бити део подршке локалној заједници.
- У току је реализација пројекта „Жабал за одржива стамбена решења и социјално укључивање“, партнери на пројекту: Центар за производњу знања и вештина и Канцеларија за инклузију Рома АРВ. Општи циљ: Допринос социјалној инклузији најосетљивијих породица, оснажујући их да достојанствено управљају својим животима и активно учествују у друштву. Специфични циљ: Побољшање општих услова живота за најосетљивије породице у Жабљу кроз обезбеђивање индивидуалних стамбених решења и одрживих мера активне инклузије.

2.2 Институционални оквир на локалном нивоу

У Општини Жабал именован је координатор за ромска питања. Ангажован је као директор Канцеларије за инклузију Рома општине Жабал. Ово радно место није систематизовано у *Правилнику о организацији и систематизацији општине Жабал*.

Скупштина општине Жабал је 2009. године основала Канцеларију за инклузију Рома, у циљу унапређења положаја Рома у области образовања, запошљавања, здравства, становања, људских и других права, као и стварања услова за укључивање Рома у све сфере друштвеног, јавног и политичког живота у општини Жабал. Средства за оснивање канцеларије обезбеђују се у буџету општине Жабал.

Канцеларија обавља следеће послове:

- координирање примене и остваривања домаћих и међународних програма за интеграцију и унапређење положаја Рома;
- остваривање сарадње и координације са Националним саветом ромске националне мањине, Саветом за интеграцију Рома Аутономне Покрајине Војводине, Канцеларијом за инклузију Рома Аутономне Покрајине Војводине, јавним и приватним сектором, владиним и невладиним организацијама и органима у области интеграције Рома и унапређења њиховог положаја;
- подстицање и унапређење женских и људских права Рома на територији општине;
- праћење остваривања процеса интеграције Рома у општини;

- обављање стручних и административно-техничких послова везаних за аплицирање, координирање и реализацију одређених пројеката за интеграцију Рома и праћење њихове имплементације;
- припремање аналитичке документације за планирање и програмирање активности у вези са интеграцијом Рома у Покрајини;
- организовање семинара, саветовања, округлих столова о питањима везаним за активности интеграције Рома;
- информационо-документациону делатност и вођење евиденција у погледу интеграције Рома на територији Покрајине.

Општина не води евиденцију одборника Скупштине општине по националној припадности. Међу члановима Општинског већа нема припадника ромске националне мањине. У општинској управи је запослено троје Рома, што је 3,5% укупног броја запослених у општинској управи. Двоје запослених Рома су запослени по основу уговора на неодређено време.

У општини нису формирани Савет за међунационалне односе, Савет за социјално укључивање Рома и Ромкиња, као ни Савет за родну равноправност (али постоји Комисија за равноправност полова).

У општини је формиран Савет за здравље, али у њему нема чланова ромске националности.

Поред наведених савета, у општини Жабалъ формиран су још и:

- **Стална радна тела Скупштине општине:** Савет за финансије и привреду, Савет за урбанизам, комуналне делатности и заштиту животне средине, Савет за друштвене делатности, Комисија за статутарна питања и нормативна акта, Комисија за кадровска, административна и мандатно-имунитетна питања, Комисија за представке и притужбе.
- **Посебна радна тела Скупштине општине:** Савет за праћење примене етичког кодекса, Савет за младе, Кориснички савет јавних служби, Комисија за равноправност полова, Савет за безбедност, Савет за развој општине, Савет за здравље, Савет родитеља. У посебна радна тела спадају и друга радна тела која Скупштина општине оснива на основу обавезе или овлашћења утврђених законом, одлуком или другим општим актом Скупштине општине.

Не постоји евиденција о националној припадности у наведеним саветима.

У општини је формирана Мобилна јединица за социјално укључивање Рома и Ромкиња на локалном нивоу (у даљем тексту: Мобилни тим). У раду Мобилног тима учествују представници локалне самоуправе, представници Центра за социјални рад, Дома здравља, Предшколске установе, Основне школе, и удружења грађана. Чланови мобилног тима су запослени у поменутих установама и раде на пословима који су у вези са остваривањем права Рома и Ромкиња. Два члана Мобилног тима (координатор за ромска питања и педагошки асистент) поред наведених послова активни су чланови/оснивачи удружења која се баве унапређењем положаја Рома.

Мобилни тим подстиче директно примењивање стратешких мера у органима и установама; обилази ромска насеља на основу утврђеног плана; сарађује са Националним саветом ромске националне мањине и организацијама цивилног друштва; обавештава органе јавне управе о проблемима у вези са применом стратешких мера; припрема иницијативе и пројекте којима се осигурава сарадња локалних организација и партнера у процесу унапређења положаја Рома и Ромкиња; прикупља податке о остваривању стратешких мера.

Поред наведених организација чији представници су укључени у рад Мобилног тима, у процес социјалног укључивања Рома и Ромкиња потребно је укључити и следеће представнике јавног, приватног и цивилног сектора, у зависности од врсте активности: Народна библиотека „Вељко Петровић“ која у Општини обавља послове из области културе, Јавна установа „Спортски објекти Жабалъ“, Туристичка организација општине Жабалъ, Месне заједнице.

На подручју општине Жабалъ налази се једна предшколска установа, која располаже са 5 објеката, 4 матичне основне школе, и једна средња школа. Укупно је ангажовано двоје (2) педагошких асистената, од чега 2 жена и 0 мушкараца, у ОШ Ђура Јакшић у Чуругу.

Поред наведене установе у којој су педагошки асистенти већ ангажовани, постоји потреба за ангажовањем педагошких асистената и у следећим школама:

- ОШ „Јован Јовановић Змај“, Ђурђево
- ОШ „Милош Црњански“, Жабалъ.

Представници ЈЛС постојећу сарадњу педагошких асистената са другим релевантним установама оцењују као веома добру. Педагошки асистенти имају богато искуство од 14 година у раду са ученицима и школским заједницама. Током свог рада, успешно су развили и одржавају изузетну сарадњу са локалном самоуправом, Центром за социјални рад и другим релевантним установама. Ова дугогодишња сарадња омогућила је унапређење образовних услова и пружање додатне подршке ученицима, нарочито онима у неповољном положају. Њихов рад је кључан за координацију између различитих организација и институција, чиме доприносе свеукупном развоју и побољшању образовног система у локалној заједници.

На подручју општине ангажоване су две (2) здравствене медијаторке. Представници ЈЛС процењују да број ангажованих здравствених медијаторки одговара потребама заједнице. Постојећа сарадња здравствених медијаторки са другим службама Дома здравља оцењује се као веома добра, као и са другим релевантним установама и организацијама (као што су: дечије, и остале, болнице у Новом Саду).

У општини Жабалъ ради 25 организација цивилног друштва на подручју општине, од чега две организације (*Ромска женска иницијатива Жабалъ*, *Ромски привредни центар Војводине*) заступају интересе Рома и Ромкиња.

3 ОПШТИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ

Општина Жабалъ се налази у Јужно-бачком округу, у Шајкашкој области, а чине је четири насељена места: Жабалъ, Чуруг, Ђурђево и Госпођинци. Општина Жабалъ има четири катастарске општине, и четири регистроване месне заједнице. Седиште општине је насељено место Жабалъ. Жабалъ је велико, уређено место, с карактеристикама градског насеља (од 1966. године је и службено градско насеље).

Подручје Општине обухвата територију од 400 км² (од чега је пољопривредна површина 304 км²) и налази се у самом центру Војводине. Западно од Тисе се простире између општина Бечеј, Србобран, Темерин, Нови Сад и Тител а на источној страни Тисе, у Банату, суседне општине су Нови Бечеј и Зрењанин.

Према Уредби о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе за 2013. годину („Службени гласник Републике Србије“, број 62/2013), општина Жабалъ припада трећој групи развијености, односно у недовољно развијене општине чији је степен развијености у распону од 60% до 80% републичког просека развијености.

3.1 Географски подаци

Општина Жабалъ се налази на северу Републике Србије, у Јужно-бачком округу у АП Војводина, близу реке Тисе.

Територија општине је изузетно богата водним токовима река Тиса, Мртве Тисе, Јегричке и разгранате каналске мреже које је у саставу канала Дунав-Тиса-Дунав. Река Јегричка, поред одводњавања, снабдева водом заливне системе, док је доњи басен претворен у рибњак високе продуктивности чије могућности за производњу рибе још увек нису довољно искоришћене.

Међународна река Тиса подобра је за домаћи и међународни речни саобраћај и на њој постоји могућност изградње марине.

У Жабалском атару се јавља чак 17 врста земљишта, а жабалска глина спада у ред најквалитетнијих сировина за производњу опекарских производа.

Територија Општине спада у умерени појас и има претежно умерену климу са четири годишња доба и неједнаким дужинама дана и ноћи. Због веће разлике између летњих и зимских температура овај део Бачке има више континенталну него умерено-континенталну климу. На основу података о температури ваздуха, најтоплији месец је јул са температуром од 21,90С, а најхладнији јануар са -1,30С. Средња годишња температура износи 11,10С. У вегетационом периоду, који траје од априла до септембра, просечна температура износи 18,10С, што погодује развоју биљних култура.

Сва 4 места су повезана асфалтним путевима што омогућава развијен друмски саобраћај и добру саобраћајну везу. Дужина путева износи 135 км. Кроз територију општине Жабалъ пролази магистрални пут М-7 (Нови Сад-Зрењанин), регионални пут Р-122 (Бечеј - Тител) и локални пут Л-104 (Жабалъ - Темерин). Пут М-7 се на 15 км од Жабла спаја са међународним правцем Е-75 (коридор 10). За путничке аутомобиле, пресецањем регионалног пута Р-122, локалним путем у насељеном месту Шајкаш коридор 10 налази се на удаљености од мање 10 км. Железничка инфраструктура је развијена, користи се за теретни саобраћај, док путнички саобраћај укидањем редовне линије Нови Сад – Жабалъ - Бечеј, није више у функцији.

Међународни аеродром Никола Тесла у Сурчину, удаљен је од општине Жабалъ 80 км.

3.2 Историјски подаци

Подручје општине Жабалъ насељено је у континуитету од млађег каменог доба до данас, о чему сведоче бројни археолошки налази на високим терасама старе обале Тисе, Јегричке и Мале баре. На овим локалитетима пронађени су остаци насеља из неолита, бронзаног и гвозденог доба, некрополе Келта, полуземуничке Сармата и силоси Словена, који сведоче о богатој историји овог краја.

Богати археолошки инвентар, прикупљен рекогносцирањем и заштитним археолошким ископавањима, чува се у Музеју Војводине и Завичајној збирци у Жабљу. Посебно се издвајају колекција сребрног новца из Госпођинаца, колекција сребрног накита из Чуруга (6. век п.н.е.), оружје Скордиска, керамика, као и оруђа од камена, кости и метала. Из 4. века очуван је водопривредни објект познат као Римски шанац, који је служио као важан комуникациони канал у старом и средњем веку.

Од краја 9. века, подручје општине било је део Угарске, насељено Србима, што потврђују писани извори и топоними српског порекла, очувани у архивској грађи из средњег века. Од 1541. године, под турском влашћу, овај простор припадао је нахији Тител, а становници су били искључиво Срби, насељени у десетак села, од којих су три — Чуруг, Жабалъ и Госпођинци — опстала до данас.

Историја Рома у општини Жабалъ, део је шире историје Рома у овом региону. Роми су у Војводини присутни већ вековима, и њихова историја је испреплетена са историјом целог Балкана. Роми су на Балкан стигли у таласима, почевши од 14. века, и постепено су се насељавали на територији данашње Војводине, укључујући и подручје данашње општине Жабалъ.

Након 1699. године, подручје је постало део Хабсбуршке Монархије и касније Аустро-Угарске. За потребе одбране границе од Турака, 1763. године формиран је Шајкашки граничарски батаљон, у који су укључени Жабалъ, Чуруг и Госпођинци. Коначно је комплетиран 1800. године пресељењем Срба из Темерина на локацију данашњег Ђурђево. Батаљон се истакао у ратовима против Турака и током револуције 1848/49. године, када су села општине Жабалъ била спаљена, а становништво масовно страдало током ратних операција.

После укидања војне границе 1873. године, дошло је до распадања породичних задруга и брзог осиромашења становништва, што је омогућило масовно насељавање Немаца, Мађара, Русина и Јевреја, чиме је овај део Шајкашке изгубио свој првобитни српски етнички карактер.

Кроз векове, подручје Жабља је било под различитим управама, укључујући Отоманско царство, Хабсбуршку монархију и, касније, Краљевину Југославију. Роми су се прилагођавали променама власти и често су били маргинализована заједница, бавећи се традиционалним занимањима попут ковачког заната, трговине и сезонских послова.

Крајем 1918. године, општина Жабалъ је слободном вољом својих грађана ушла у састав Краљевине Србије, односно Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца. Током Другог светског рата, 1941. године, Мађарска војска је окупирала насеља Жабалског среза, а почетком 1942. године извршила масовни геноцид над Србима и Јеврејима, ликвидирајући укупно око 2.000 људи. За време Мађарске окупације убијено је 666 становника Жабља, од чега 141 жена, 101 дете и 69 старих и немоћних лица. Њих 614 били су Срби, 28 Јевреји, 23 Роми и један Мађар (*"Рација у Јужној Бачкој 1942", Звонимир Голубовић*).

Општина Жабалъ је 1944. године коначно ослобођена и постала део Србије и Југославије.

Након Другог светског рата, социјалистичка Југославија је тежила интеграцији Рома у друштво кроз образовне програме, запошљавање и стамбену политику. Многи Роми су се преселили из руралних у урбане средине, укључујући и општину Жабалъ, тражећи боље животне услове.

Чуруг се први пут спомиње 1225. године под овим називом. У средњем веку често је мењао феудалне господаре, а почетком 15. века постао је посед деспота Ђурађа Бранковића. Као насељено место, Чуруг се први пут помиње 1238. године, у време владавине угарског краља Беле ИВ. Због повољног географског положаја, плодне земље и близине реке Тисе, током периода Велике сеобе народа од ИВ до IX века, на овом простору су се смењивали различити народи попут Хуна, Гепида, Лангобарда, Авара, Франака, Бугара и Мађара. Након протеривања Турака, Чуруг постаје гранично место у Потиској војној крајини. Прва црква у Чуругу помиње се 1739. године, док је садашња црква подигнута 1860. године. Храм Светог Вазнесења Господњег познат је по иконосу који је израдио Ђорђе Крстић, као и по звону "Велико контра ГЕ" тешком 4.775 кг.

Госпођинци су први пут забележени 1341. године под именом Богородичино село. Од 1769. године, постају гранично место у саставу Шајкашког батаљона све до 1873. године. Из тог периода сачуван је шанац који се простире у правцу север-југ, као граница између Аустроугарске и Турске. Данашње насеље почело је да се развија крајем 18. и почетком 19. века. Два светска рата оставила су трага и у Госпођинцима, а из тог времена у православној цркви у Госпођинцима чува се барјак са 98 плочица на којима су исписана имена добровољаца.

3.3 Демографски подаци

По *Попису становништва из 2022. године* у општини Жабал живи 23.853 становника (11.973 мушкарца или 50,19%, и 11.880 жена или 49,81%) у 8.296 домаћинстава. Просечан број чланова по домаћинству износи 2,9. У општини има 15.443 (64,74%) радно способних грађана (од 15-64 године). Просечна старост становништва износи 41,14 година, чиме општина Жабал спада у општине са млађим становништвом у Србији (републички просек је 43,85 година).

Од 23.853 становника општине Жабал, 4.277 (17,9%) их спада у категорију младих, односно узраста су од 15 до 29 година (попис становништва је извршен за узрастну категорију од 15 до 29 година, а не од 15 до 30, што би одговарало популацији младих на начин како то дефинише Закон о младима). 4.080 (17,1%) је учешће деце до 14 година, док је 4.330 становника старијих од 65 година (18,2%).

У Жабљу је, као и у већини градова и општина у Србији, у последње две деценије присутан процес смањења броја становника. Иако је у периоду између два пописа становништва 1991. и 2002. године забележен раст броја становника, пре свега захваљујући приливу избеглица и интерно расељених лица, тај раст се није одржао након 2002. године. Основни разлози смањења броја становника су: негативан природни прираштај, висок степен незапослености и одлазак млађе, радно способне популације у веће градове на школовање или у иностранство у потрази за запослењем.

Укупно становништво општине Жабал бележи раст од 1948. до 1981. године. Број становника се повећава са 22.448 (1948) на 26.219 (1981). Овај раст је резултат наталитета, али и социјалних и економских услова који су омогућавали већу стабилност и раст становништва током послератног периода.

Од 1981. године почиње постепени пад броја становника, који постаје јаснији након 1991. године. Укупно становништво општине је пало са 26.219 (1981) на 23.853 (2022), што је резултат економске кризе, миграција и општег смањења наталитета у региону.

Табела 1: Кретање броја становника општине Жабал према пописима становништва у периоду 1948-2022. година

	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2002	2011	2022
Жабал	22.448	23.262	25.300	25.372	26.219	25.823	27.513	26.134	23.853
Градско подручје	6.273	6.672	7.457	7.851	8.503	8.766	9.598	9.161	8.449

Сеоска подручја	16.175	16.590	17.843	17.521	17.716	17.057	17.915	16.973	15.404

Извор: Републички завод за статистику

Градско становништво бележи континуиран раст до 2002. године, када достиже свој максимум од 9.598 становника. Од тада, број становника у градском подручју опада, достигавши 8.449 у 2022. години. Овај пад може бити резултат миграције ка већим урбаним центрима или у иностранство, као и демографских промена попут старења становништва. Сеоска подручја су такође бележила раст до 1981. године, након чега се број становника стабилизовао, а затим почео да опада од 1991. године. Овај тренд одражава опште сеобе становништва са села ка градовима или иностранству, као и смањење броја пољопривредних породица које традиционално живе у селима.

Национална разноликост је једна од карактеристика општине Жабал. У општини је, према подацима пописа из 2022., године, регистровано чак 22 националности. Иако је учешће припадника српске националности далеко највеће (од укупног броја становника, 19.708 (82,62%) се изјаснило да је српске националности) заступљене су и остале националности, пре свега 1.132 припадника ромске (4,75%) и 972 припадника русинске националности (4,07%), док су припадници осталих националности заступљени са мање од 1% учешћа.

Табела 2: Становништво према националној припадности према попису 2022. године

Национална припадност	РЕПУБЛИКА СРБИЈА		Регион Војводине		Јужнобачка област		Општина Жабаљ	
	Број	Удео у укуп. становн. (%)	Број	Удео у укуп. становн. (%)	Број	Удео у укуп. становн. (%)	Број	Удео у укуп. становн. (%)
Укупно	6.647.003	100,00%	1.740.230	100,00%	607.178	100,00%	23.853	100,00%
Срби	5.360.239	80,64%	1.190.785	68,43%	446.591	73,55%	19.708	82,62%
Роми	131.936	1,98%	40.938	2,35%	9.989	1,65%	1.132	4,75%
Русини	11.483	0,17%	11.207	0,64%	5.842	0,96%	972	4,07%
Непознато	322.013	4,84%	73.433	4,22%	28.457	4,69%	795	3,33%
Регионална припадност	136.198	2,05%	70.339	4,04%	23.230	3,83%	669	2,80%
Мађари	184.442	2,77%	182.321	10,48%	35.356	5,82%	190	0,80%
Нису се изјаснили	11.929	0,18%	9.985	0,57%	5.231	0,86%	78	0,33%
Хрвати	39.107	0,59%	32.684	1,88%	6.903	1,14%	66	0,28%
Остали	21.643	0,33%	8.024	0,46%	3.178	0,52%	57	0,24%
Југословени	27.143	0,41%	12.438	0,71%	4.699	0,77%	46	0,19%
Украјинци	3.969	0,06%	3.133	0,18%	1.256	0,21%	32	0,13%
Словаци	41.730	0,63%	39.807	2,29%	19.812	3,26%	26	0,11%
Македонци	14.767	0,22%	7.021	0,40%	1.143	0,19%	24	0,10%
Муслимани	13.011	0,20%	2.419	0,14%	1.235	0,20%	16	0,07%
Руси	10.486	0,16%	4.208	0,24%	3.076	0,51%	15	0,06%
Румуни	23.044	0,35%	19.595	1,13%	937	0,15%	7	0,03%
Црногорци	20.238	0,30%	12.424	0,71%	6.783	1,12%	5	0,02%
Буњевци	11.104	0,17%	10.949	0,63%	276	0,05%	4	0,02%
Немци	2.573	0,04%	1.985	0,11%	644	0,11%	4	0,02%
Албанци	61.687	0,93%	1.935	0,11%	736	0,12%	3	0,01%
Бошњаци	153.801	2,31%	718	0,04%	246	0,04%	2	0,01%
Бугари	12.918	0,19%	1.123	0,06%	188	0,03%	2	0,01%
Власи	21.013	0,32%	185	0,01%	30	0,00%	0	0,00%
Горанци	7.700	0,12%	1.283	0,07%	832	0,14%	0	0,00%
Словенци	2.829	0,04%	1.291	0,07%	508	0,08%	0	0,00%

Извор: Републички завод за статистику

3.4 Општи подаци о Ромима

Грађани ромске националности су најбројнија национална мањина у општини Жабалъ, и чине 4,75% укупног становништва општине (1.132 становника). Међутим, према проценама запослених у Општини, укупан број Рома и Ромкиња је знатно већи (око 3.000 становника). Публикација „Мапирање подстандардних ромских насеља према ризицима и приступу правима у Републици Србији“ (Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије, 2020.) је у општини Жабалъ мапирала 2.740 припадника ромске националности који живе у подстандардним насељима.

У посебан бирачки списак је до 05.07.2024. године уписано 898 грађана ромске националности.

Роми живе у неколико делова општине Жабалъ који су познати под називима „Ромско насеље“, „Бороњ“, „Плехано село“, „Чурушка“, „Паприкара“, „Пицодор“, „Улица Лазе Костића“, „Улица Шајкашка“. Говоре истим језиком, имају исте обичаје, а по вероисповести су већином православци.

Табела 3: Старосна структура грађана ромске националности

	УКУПНО		МУШКАРЦИ		ЖЕНЕ	
Старосне групе	Број	Удео у укупном броју (%)	Број	Удео у укупном броју (%)	Број	Удео у укупном броју (%)
Укупно	1.301	100,00%	696	100,00%	605	100,00%
0–14 година	420	32,28%	247	35,49%	173	28,60%
15–29	353	27,13%	185	26,58%	168	27,77%
30–49	333	25,60%	167	23,99%	166	27,44%
50–64	145	11,15%	77	11,06%	68	11,24%
65–84	49	3,77%	20	2,87%	29	4,79%
85 и више	1	0,08%	0	0,00%	1	0,17%
Просечна старост	27		26		29	

Извор: Републички завод за статистику, Становништво према националној припадности, старости и полу, Датум ажурирања: 1.6.2017. <https://data.stat.gov.rs/Home/Result/3102010403?languageCode=sr-Latn>

Популацију Рома у општини Жабалъ карактерише млада старосна структура са високим уделом млађих особа и ниским уделом старијих. У поређењу са осталим националностима у општини, Роми имају значајно млађу популацију и значајно мањи удео старијих од 65 година.

Мушкарци чине нешто већи удео у укупном броју грађана ромске националности (53,5%).

Већина становништва Рома у општини Жабалъ је млађа од 30 година, што указује на младу и потенцијално растућу популацију. Просечна старост жена (29 година) је нешто виша од просечне старости мушкараца (26 година), што може указивати на дужи животни век жена или на већи морталитет мушкараца у старијим групама. Удео популације који је старији од 65 година је веома низак, што може бити показатељ нижег животног стандарда и лошијих услова живота. Ово је

посебно видљиво у мушком делу ромске популације – само у старосној групи 0-14 година је релативно учешће мушкараца у укупном броју веће у поређењу са истим односом код жена.

3.4.1 Образовање

Општина Жабал не располаже званичним подацима о образовном статусу одраслих Рома на територији општине Жабал.

У школској 2022/2023. години предшколским васпитањем и образовањем обухваћено је 875 деце, од чега 114 ромске деце. Број деце узраста 0-3 године је 558, а деце ромске националности овог узраста је 25, док од 3-5,5 година има укупно 292 деце, а ромске 89.

Учешће деце која похађају припремни предшколски програм (ППП) је 100%.

Обухват деце јасленог узраста је низак и износи око 15,3%, што је ниже у поређењу са просеком Републике Србије, али у односу на Јужнобачку област. Обухват деце узраста 3+ година старости је висок, износи 62,3% и нешто је нижи од просека Републике, док је та разлика на нивоу области значајнија. Обухват деце предшколско-припремним програмом је изнад 100%, односно 97,2% код девојчица и 105% код дечака. Што се тиче обавезног PPP-а вредности изнад 100% може да указује на похађање PPP-а деце из других општина.

Предшколска установа „Детињство“ Жабал има проблем са капацитетом, односно један део деце се уписује преко капацитета, и постоји потреба за проширењем истог у Жабљу, Ђурђеву и Госпођинцима.

Када је реч о јасленом одељењу, оно је доступно искључиво у Жабљу и Чуругу, што доста отежава пружање такве услуге за децу која не живе у тим насељеним местима, због свакодневног превоза и организације родитеља. Сви објекти ПУ су одлично опремљени и сваке године се ради на њиховом освежавању, опремању и одржавању како би боравак деце био што угоднији.

Основним образовањем у школској 2022/2023. години обухваћено је 2.130 деце, од чега 385 деце ромске националности.

У општини Жабал постоје четири основне школе, од чега су све четири матичне, без подручних одељења. Према томе можемо рећи да је у сваком насељеном месту општине постоји матична установа основног образовања. Што се тиче нето стопе обухвата основним образовањем, општина Жабал је изнад просека и Републике Србије, али и Јужнобачког округа. Стопа одустајања од школовања у основном образовању у општини Жабал износи 1,2 %, и више је у односу на национални и ниво области, где стопа износи 0,6% и 0,9% респективно.

Није евидентирано која је национална припадност деце која су напустила школу у основном образовању.

Средњошколским образовањем у школској 2022/2023. години обухваћено је 588 младих, од чега је 42 младих ромске националности.

На територији општине Жабал, постоји једна средња школа са различитим четворогодишњим и трогодишњим смеровима. Према статистичким подацима из 2019. године, средња школа има највише уписаних ђака у четворогодишње стручне програме, затим у трогодишње, а најмање има

уписаних у гимназију. Због тога што не постоје одређени специјалистички смерови који су веома тражени данас, одређени број деце похађа средње школе у Новом Саду или Зрењанину.

Општина не располаже податком о броју ромских ученика који су уписани у средњу школу путем афирмативних мера у претходне три школске године.

Четворо младих Рома и три младе Ромкиње из општине похађа више и високо образовање у школској 2022/2023. години.

Број младих ромске националности који су на високе школе и факултете уписани путем афирмативних мера у претходне три школске године:

- у школској 2022/2023. 1 девојчица, 0 дечака,
- у школској 2021/2022. 1 девојчица, 0 дечака,
- у школској 2020/2021. 1 девојчица, 0 дечака.

Две основне и једна средња школа учествују у програмима едукације о правима ромске деце, културолошким специфичностима, тешкоћама које отежавају редовно похађање наставе, учење и напредовање.

Број деце и младих из ромске заједнице који похађају изборни предмет „Ромски језик са елементима националне културе износи 200.

У школама општине Жабалј двоје наставника је добило сертификат за предавање ромског језика и уведено у систем основног образовања.

3.4.2 Регистрована незапосленост

Последњи подаци којима Општина располаже о структури незапослености Рома су подаци Националне службе за запошљавање на дан 31.8.2019. године. Тада се на евиденцији налазило укупно 278 незапослених лица ромске националности, од чега 122 жене.

У следећим табелама је дат преглед броја незапослених према степену стручне спреме, према старости и дужини тражења посла, за сва насеља у општини Жабаљ.

Табела 4: Образовна структура лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ

Степен стручне спреме	Госпођинци		Ђурђево		Жабаљ		Чуруг		Општина Жабаљ	
	Укупно	Жена	Укупно	Жена	Укупно	Жена	Укупно	Жена	Укупно	Жена
Укупно	30	16	57	25	87	38	104	43	278	122
I	20	12	46	23	68	31	95	42	229	108
II	0	0	1	1	2	1	3	0	6	2
III	7	3	8	0	12	3	6	1	33	7
IV	3	1	2	1	5	3	0	0	10	5
V	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VI-1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VI-2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VII-1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VII-2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VIII	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Извор: Национална служба за запошљавање

Од укупно 278 незапослених лица ромске националности, жене чине око 43.9% укупног броја незапослених Рома у општини.

Већина незапослених Рома има завршен само први степен стручне спреме (основна школа или мање). Од укупно 278 незапослених, чак 229 лица (82.4%) има први степен стручне спреме. Од 122 жене на евиденцији 108 жена има само завршен први степен стручне спреме, што чини 88.5% незапослених Ромкиња. Веома мали број лица има завршену средњу школу (III и IV степен). Само 43 лица имају III или IV степен стручне спреме, што чини 15.5% укупног броја незапослених. Ниједно лице нема виши степен стручне спреме (V степен и више).

Највећи број незапослених Рома налази се у Чуругу (104 лица), а затим следи Жабаљ (87 лица), Ђурђево (57 лица) и Госпођинци (30 лица).

Образовна структура незапослених Рома и Ромкиња у општини Жабаљ је веома неповољна, са готово свим незапосленим лицима која имају само основно образовање или мање. Овај податак указује на потребу за већим улагањима у образовање и обуке, како би се повећале шансе за запошљавање ове популације.

Табела 5: Старосна структура лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ

Године	Госпођинци		Ђурђево		Жабалъ		Чуруг		Општина Жабалъ	
	Укупно	Жена	Укупно	Жена	Укупно	Жена	Укупно	Жена	Укупно	Жена
Укупно	30	16	57	25	87	38	104	43	278	122
15-19 година	4	2	6	2	5	2	7	1	22	7
20-24 година	3	2	10	4	15	8	10	4	38	18
25-29 година	1	1	6	4	11	3	17	8	35	16
30-34 година	2	1	4	2	8	2	13	8	27	13
35-39 година	5	4	9	4	12	5	13	9	39	22
40-44 година	3	1	11	4	6	3	18	5	38	13
45-49 година	3	1	7	3	11	7	11	2	32	13
50-54 година	3	2	2	1	11	6	9	5	25	14
55-59 година	3	1	1	0	4	1	5	1	13	3
60-64 година	3	1	1	1	4	1	1	0	9	3

Извор: Национална служба за запошљавање

Укупно 95 лица (34.2%) незапослених Рома је млађе од 30 година. Од тога, 41 су жене, што чини 43.2% од ове старосне групе. Група 30-39 година обухвата 66 лица (23.7%), од којих су 35 жена (53%). Ова група има нешто већи проценат жена у односу на мушкарце.

Укупно 70 лица (25.2%) су у старосној групи 40-49 година. Од тога су 26 жене, што чини 37.1% ове групе. Старосној групи 50 и више припада укупно 47 лица (16.9%), са 20 жена (42.6%).

У Чуругу је највећи број незапослених у готово свим старосним групама, са укупно 104 лица (43 жене). Ово указује на проблем незапослености у овом насељу који погађа све старосне групе. Жабалъ има укупно 87 незапослених, са највише лица у старосној групи 20-24 године (15 лица). Ђурђево и Госпођинци имају знатно мањи број незапослених, али је приметно да је у Ђурђеву већи број незапослених у средњој и старијој доби (40-49 година).

Присуство великог броја младих незапослених лица (до 29 година) указује на потенцијал за рад уколико се пружи адекватне прилике за запошљавање или додатно образовање и обуку. Ово је критично за спречавање дуготрајне незапослености у овој групи. Групе од 40 до 49 година имају релативно висок број незапослених, што може указивати на теже могућности за проналажење посла у каснијем животном добу. Посебна пажња треба бити усмерена на Чуруг, где је проблем незапослености најизраженији, али и на Жабалъ, где има знатан број младих незапослених лица. Ова анализа указује на потребу за циљаним мерама запошљавања и програмима подршке за различите старосне групе, при чему је неопходно узети у обзир и специфичности појединачних насеља у општини Жабалъ.

Табела 6: Број лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ према дужини тражења посла

Дужина тражења посла	Госпођинци		Ђурђево		Жабалъ		Чуруг		Општина Жабалъ	
	Укупно	Жена	Укупно	Жена	Укупно	Жена	Укупно	Жена	Укупно	Жена

Укупно	30	16	57	25	87	38	104	43	278	122
До 3 месеца	3	2	17	7	16	6	14	6	50	21
Од 3 до 6 месеци	4	3	9	4	15	6	10	3	38	16
Од 6 до 9 месеци	6	3	4	3	4	1	10	5	24	12
Од 9 до 12 месеци	2	1	3	0	11	7	13	3	29	11
Од 1 до 2 године	6	4	7	4	13	4	7	4	33	16
Од 2 до 3 године	0	0	5	3	5	2	11	1	21	6
Од 3 до 5 година	7	2	5	2	14	7	14	8	40	19
Од 5 до 8 година	1	0	4	0	4	2	15	8	24	10
Од 8 до 10 година	0	0	1	1	2	1	0	0	3	2
Преко 10 година	1	1	2	1	3	2	10	5	16	9

Извор: Национална служба за запошљавање

Укупно 88 лица (31.7%) су незапослена мање од 6 месеци. Од тога су 37 жена (42%). Ова група обухвата највише лица која релативно кратко траже посао, што може указивати на могућност бржег укључивања у тржиште рада ако постоје одговарајуће прилике.

У категорију средњорочно незапослених (од 6 месеци до 2 године) спада 86 лица (30.9%). Од тога је 39 жена (45.3%). Ова категорија указује на потребу за додатним мерама подршке како би се спречило да ови људи уђу у категорију дуготрајно незапослених.

Око 104 лица (37.4%) су незапослена више од 2 године. Од тога су 46 жена (44.2%). Ова група је у највећем ризику од социјалне искључености и захтева највећу пажњу кроз циљане програме подршке и запошљавања.

Највећи број дугорочно незапослених лица је у Чуругу, где је 40 лица незапослено више од 3 године (од укупно 104 незапослена у овом насељу). Ово укључује и 13 жена. Овај податак указује на значајан проблем дуготрајне незапослености у овом насељу. У Жабљу је такође приметан број дугорочно незапослених, са 28 лица која траже посао више од 2 године (од укупно 87). Од тога је 12 жена. У насељима Ђурђево и Госпођинци је мањи број лица која су дугорочно незапослена, али је приметно да је у Ђурђеву 11 лица незапослено више од 3 године.

Веома велики број лица која траже посао више од 2 године (37.4% укупно) указује на значајан изазов за тржиште рада у општини Жабалј. Овај проблем је посебно изражен у насељима Чуруг и Жабалј. Дугорочна незапосленост може довести до социјалне искључености, што захтева интензивне интервенције у виду програма активне политике запошљавања, обука, и подстицаја за запошљавање дугорочно незапослених лица. Иако су краткорочно и средњорочно незапослени мање у ризику од социјалне искључености, потребне су мере подршке како би се спречило њихово прелазак у категорију дугорочно незапослених.

На евиденцији НСЗ се налазе и лица која спадају у посебне социјалне категорије, као што је приказано у следећој табели.

Табела 7: Број лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ

Социјално угрожене категорије	Госпођинци		Ђурђево		Жабалј		Чуруг		Општина Жабалј	
	Укупно	Жена	Укупно	Жена	Укупно	Жена	Укупно	Жена	Укупно	Жена

Особе са инвалидитетом	0	0	0	0	1	0	1	0	2	0
Корисници новчане накнаде у случају незапослености	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0
Самохрани родитељи	5	5	9	7	6	4	6	6	26	22
Оба незапослена родитеља	17	8	41	15	62	27	69	28	189	78
Интерно расељена лица	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Избегла лица	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Корисници новчане социјалне помоћи	15	8	42	19	56	23	83	38	196	88
Деца у хранитељским породицама	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1
Повратници из иностранства по споразуму о реадмисији	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Повратници из затвора	0	0	2	0	2	0	0	0	4	0
Жртве трговине људима	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Жртве породичног насиља	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Технолошки вишкови	2	0	0	0	1	0	0	0	3	0

Извор: Национална служба за запошљавање

Значајан број ромске популације у општини Жабалъ припада социјално угроженим категоријама, посебно самохрани родитељи, оба незапослена родитеља и корисници новчане социјалне помоћи. Ово указује на потребу за циљаним социјалним програмима који би побољшали економску ситуацију ових породица.

Највећи број лица припада категорији корисника новчане социјалне помоћи— 196 лица, од којих су 88 жене. Овај податак указује на високу зависност ромске популације од социјалне помоћи, што може бити последица дуготрајне незапослености и ниског образовног нивоа.

У категорији „оба незапослена родитеља“ је укупно 189 лица, од којих су 78 жене. Ова категорија указује на велики број ромских породица у којима су оба родитеља незапослена, што додатно оптерећује ове породице и повећава ризик од сиромаштва.

Категорија самохраних родитеља обухвата 26 лица, од којих су 22 жене. Ово сугерише да су самохрани родитељи, посебно жене, у значајној мери присутни на евиденцији НСЗ, што указује на већи ризик од незапослености у овој категорији.

На евиденцији се налазе две особе са инвалидитетом (обе у Жабљу и Чуругу), обе мушкарци. Ово указује на мали број особа са инвалидитетом међу ромском популацијом која тражи посао, али можда и на недовољно препознавање или пријављивање инвалидитета.

3.4.3 Становање

Публикација „Мапирање подстандардних ромских насеља према ризицима и приступу правима у Републици Србији“ (Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије, 2020.) је у општини Жабалъ идентификовала 8 подстандардних насеља у којима живе

припадника ромске националности: Бороњ (Чуруг), Ромско насеље (Ђурђево) (Цигански крај), Чурушка (Госпођинци), Паприкара, Пицодор, Плехано село, Улица Лазе Костића, Улица Шајкашка (Чуруг). Опис сваког од ових насеља је табеларно приказан.

Табела 8: Информације о ромским насељима у општини Жабаљ

Назив насеља:		Бороњ (Чуруг)									
Опис положаја:		на ободу формалног насеља		Површина:		28672 квм		Процењена старост насеља:		> 45 година	
Грађевински материјал:		слаби материјали, неподобни за градњу		Постоји одношење отпада:		не		Број кућа:		51 - 100 јединица	
Тип грејања:		чврсто гориво (дрво, угаљ)						Број становника:		501-1000 становника	
Постоји водоводна мрежа:		не	Статус водов.мреже:					Покривеност вод.мрежом:		0	
Постоји канализациона мрежа:		не	Статус канал.мреже:					Покривеност кан.мрежом:		0	
Тип септичке јаме:											
Постоји електрична мрежа:		да	Статус елек.мреже:		у функцији			Покривеност ел.мрежом:		< 30%	
Постоји улична расвета:		да	Статус уличне расвете:		у функцији			Покривеност улич.расветом:		у функцији	
Постоје приступне саобраћајнице:		не	Постоје унутрашње саобраћајнице:		не	Тип коловоза:				Покривеност унутр.саобр. 0	
Покривеност планском документацијом:		цела територија насеља				Тип планске документације:			просторни план општине		
План 2:		план детаљне регулације				План 3:					
Спровођење планова:		даљом разрадом				Започета разрада плана:			не		
Степен легализације објеката		објекти треба да се легализују (< 10% легализовано)				Предато за легализацију:		< 30% објеката		Облик власништва: јавна својина (општина)	
Назив насеља:		Ромско насеље (Ђурђево)									
Опис положаја:		на ободу формалног насеља		Површина:		53465 квм		Процењена старост насеља:		> 45 година	
Грађевински материјал:		слаби материјали, неподобни за градњу		Постоји одношење отпада:		да		Број кућа:		51 - 100 јединица	
Тип грејања:		чврсто гориво (дрво, угаљ)						Број становника:		100 - 200 становника	
Постоји водоводна мрежа:		да	Статус водов.мреже:		у функцији			Покривеност вод.мрежом:		> 70%	
Постоји канализациона мрежа:		не	Статус канал.мреже:					Покривеност кан.мрежом:		0	
Тип септичке јаме:		пропусна септичка јама									
Постоји електрична мрежа:		да	Статус елек.мреже:		у функцији			Покривеност ел.мрежом:		< 30%	
Постоји улична расвета:		да	Статус уличне расвете:		у функцији			Покривеност улич.расветом:		у функцији	
Постоје приступне саобраћајнице:		да	Постоје унутрашње саобраћајнице:		да	Тип коловоза:		асфалт		Покривеност унутр.саобр. > 70%	
Покривеност планском документацијом:		цела територија насеља				Тип планске документације:			просторни план општине		
План 2:		план генералне регулације				План 3:			план детаљне регулације		

Спровођење планова:		даљом разрадом		Започета разрада плана:		не			
Степен легализације објеката		објекти треба да се легализују (< 10% легализовано)		Предато за легализацију:	> 70% објеката	Облик власништва:	јавна својина (општина)		
Назив насеља:		Чурушка (Госпођинци)							
Опис положаја:		на ободу формалног насеља		Површина:		3685 квм	Процењена старост насеља:	> 45 година	
Грађевински материјал:		слаби материјали, неподобни за градњу		Постоји одношење отпада:		да	Број кућа:	15 - 50 јединица	
Тип грејања:		чврсто гориво (дрво, угаљ)				Број становника:		< 100 становника	
Постоји водоводна мрежа:		да	Статус водов.мреже:		у функцији		Покривеност вод.мрежом:	> 70%	
Постоји канализациона мрежа:		не	Статус канал.мреже:				Покривеност кан.мрежом:	0	
Тип септичке јаме:		пропусна септичка јама							
Постоји електрична мрежа:		да	Статус елек.мреже:		у функцији		Покривеност ел.мрежом:	> 70%	
Постоји улична расвета:		да	Статус уличне расвете:		у функцији		Покривеност улич.расветом:	у функцији	
Постоје приступне саобраћајнице:		да	Постоје унутрашње саобраћајнице:		да	Тип коловоза:	асфалт	Покривеност унутр.саобр.	> 70%
Покривеност документацијом:		планском		цела територија насеља		Тип планске документације:		просторни план општине	
План 2:						План 3:			
Спровођење планова:		директно		Започета разрада плана:					
Степен легализације објеката		објекти треба да се легализују (< 10% легализовано)		Предато за легализацију:	> 70% објеката	Облик власништва:	мешовито		
Назив насеља:		Паприкара (Петра Кочића, Жабалъ)							
Опис положаја:		на ободу формалног насеља		Површина:		20227 квм	Процењена старост насеља:	> 45 година	
Грађевински материјал:		слаби материјали, неподобни за градњу		Постоји одношење отпада:		да	Број кућа:	51 - 100 јединица	
Тип грејања:		чврсто гориво (дрво, угаљ)				Број становника:		201 - 500 становника	
Постоји водоводна мрежа:		да	Статус водов.мреже:		у функцији		Покривеност вод.мрежом:	30 - 70%	
Постоји канализациона мрежа:		не	Статус канал.мреже:		planirana		Покривеност кан.мрежом:	0	
Тип септичке јаме:		пропусна септичка јама							
Постоји електрична мрежа:		да	Статус елек.мреже:		у функцији		Покривеност ел.мрежом:	30 - 70%	
Постоји улична расвета:		да	Статус уличне расвете:		у функцији		Покривеност улич.расветом:	у функцији	
Постоје приступне саобраћајнице:		да	Постоје унутрашње саобраћајнице:		да	Тип коловоза:	асфалт	Покривеност унутр.саобр.	> 70%
Покривеност документацијом:		планском		цела територија насеља		Тип планске документације:		просторни план општине	
План 2:		генерални урбанистички план		План 3:					
Спровођење планова:		директно		Започета разрада плана:					

Степен легализације објеката		објекти делимично легализовани (око 50% легализовано)			Предато за легализацију:		30 - 70% објеката		Облик власништва:		мешовито		
Назив насеља:		Пицодор (Бранка Радичевића, Жабалъ)											
Опис положаја:		на ободу формалног насеља			Површина:		26098 квм		Процењена старост насеља:			>45 година	
Грађевински материјал:		слаби материјали, неподобни за градњу			Постоји одношење отпада:		не		Број кућа:			15 - 50 јединица	
Тип грејања:		чврсто гориво (дрво, угаљ)							Број становника:			100 - 200 становника	
Постоји водоводна мрежа:		да	Статус водов.мреже:		у функцији			Покривеност вод.мрежом:			< 30%		
Постоји канализациона мрежа:		не	Статус канал.мреже:					Покривеност кан.мрежом:			0		
Тип септичке јаме:		пропусна септичка јама											
Постоји електрична мрежа:		да	Статус елек.мреже:		у функцији			Покривеност ел.мрежом:			< 30%		
Постоји улична расвета:		да	Статус уличне расвете:		у функцији			Покривеност улич.расветом:			у функцији		
Постоје приступне саобраћајнице:		да	Постоје унутрашње саобраћајнице:		да	Тип коловоза:		асфалт		Покривеност унутр.саобр.		> 70%	
Покривеност документацијом:		планском	цела територија насеља				Тип планске документације:			просторни план општине			
План 2:		план детаљне регулације				План 3:							
Спровођење планова:		директно				Започета разрада плана:							
Степен легализације објеката		објекти треба да се легализују (< 10% легализовано)				Предато за легализацију:		< 30% објеката		Облик власништва:		јавна својина (општина)	
Назив насеља:		Плехано село (Војводе Мишића бб, Жабалъ)											
Опис положаја:		на ободу формалног насеља			Површина:		37564 квм		Процењена старост насеља:			>45 година	
Грађевински материјал:		слаби материјали, неподобни за градњу			Постоји одношење отпада:		не		Број кућа:			51 - 100 јединица	
Тип грејања:		чврсто гориво (дрво, угаљ)							Број становника:			201 - 500 становника	
Постоји водоводна мрежа:		не	Статус водов.мреже:					Покривеност вод.мрежом:			0		
Постоји канализациона мрежа:		не	Статус канал.мреже:					Покривеност кан.мрежом:			0		
Тип септичке јаме:													
Постоји електрична мрежа:		да	Статус елек.мреже:		у функцији			Покривеност ел.мрежом:			< 30%		
Постоји улична расвета:		не	Статус уличне расвете:					Покривеност улич.расветом:					
Постоје приступне саобраћајнице:		не	Постоје унутрашње саобраћајнице:		не	Тип коловоза:				Покривеност унутр.саобр.		0	
Покривеност документацијом:		планском	цела територија насеља				Тип планске документације:			просторни план општине			
План 2:		генерални урбанистички план				План 3:			план детаљне регулације				
Спровођење планова:		директно				Започета разрада плана:							
Степен легализације објеката		објекти треба да се легализују (< 10% легализовано)				Предато за легализацију:		> 70% објеката		Облик власништва:		мешовито	

Назив насеља:	Улица Лазе Костића									
Опис положаја:	на ободу формалног насеља			Површина:		19011 квм	Процењена старост насеља:		> 45 година	
Грађевински материјал:	građevinski materijali koji obezbeđuju trajnost i sigurnost			Постоји одношење отпада:		да	Број кућа:		51 - 100 јединица	
Тип грејања:	чврсто гориво (дрво, угаљ)						Број становника:		201 - 500 становника	
Постоји водоводна мрежа:	да	Статус водов.мреже:		у функцији			Покривеност вод.мрежом:		> 70%	
Постоји канализациона мрежа:	не	Статус канал.мреже:		planirana			Покривеност кан.мрежом:		0	
Тип септичке јаме:	пропусна септичка јама									
Постоји електрична мрежа:	да	Статус елек.мреже:		у функцији			Покривеност ел.мрежом:		> 70%	
Постоји улична расвета:	да	Статус уличне расвете:		у функцији			Покривеност улич.расветом:		у функцији	
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице:		да	Тип коловоза:		асфалт	Покривеност унутр.саобр.		> 70%
Покривеност документацијом:	планском	цела територија насеља			Тип планске документације:			просторни план општине		
План 2:	генерални урбанистички план			План 3:						
Спровођење планова:	директно			Започета разрада плана:						
Степен легализације објеката	објекти делимично легализовани (око 50% легализовано)			Предато за легализацију:		30 - 70% објеката	Облик власништва:		мешовито	
Назив насеља:	Улица Шајкашка (Чуруг)									
Опис положаја:	на ободу формалног насеља			Површина:		47463 квм	Процењена старост насеља:		> 45 година	
Грађевински материјал:	слаби материјали, неподобни за градњу			Постоји одношење отпада:		да	Број кућа:		101-200 јединица	
Тип грејања:	чврсто гориво (дрво, угаљ)						Број становника:		201 - 500 становника	
Постоји водоводна мрежа:	да	Статус водов.мреже:		у функцији			Покривеност вод.мрежом:		< 30%	
Постоји канализациона мрежа:	не	Статус канал.мреже:		planirana			Покривеност кан.мрежом:		0	
Тип септичке јаме:	пропусна септичка јама									
Постоји електрична мрежа:	да	Статус елек.мреже:		у функцији			Покривеност ел.мрежом:		30 - 70%	
Постоји улична расвета:	да	Статус уличне расвете:		у функцији			Покривеност улич.расветом:		у функцији	
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице:		да	Тип коловоза:		асфалт	Покривеност унутр.саобр.		> 70%
Покривеност документацијом:	планском	цела територија насеља			Тип планске документације:			просторни план општине		
План 2:	план детаљне регулације			План 3:						
Спровођење планова:	директно			Започета разрада плана:						
Степен легализације објеката	објекти треба да се легализују (< 10% легализовано)			Предато за легализацију:		> 70% објеката	Облик власништва:		мешовито	

Извор: „База података за праћење мера за инклузију Рома“- секција „Становање“, Републичког завода за статистику

На основу приказаних података може се закључити:

- Сва евидентирана насеља су старија од 45 година, што указује на дуготрајан боравак ромског становништва у тим насељима; Сва насеља се налазе на ободу формалног насеља;
- Сва домаћинства се претежно греју на чврсто гориво (дрво, угаљ);
- У три насеља не постоји одношење отпада, те је потребно пронаћи квалитетно хигијенско решење за одлагање и одношење отпада у тим насељима (Бороњ, Плехано село, Пицодор);
- У већини насеља се налази више од 50 кућа и више од 100 становника ромске националности. Четири насеља имају преко 200 становника, док у насељу Бороњ живи преко 500 становника ромске националности; Стамбени објекти су у највећој мери изграђени од слабих материјала, неподобних за градњу;
- Водоводна мрежа не постоји у два насеља: Бороњ и Плехано село; У три насеља је покривеност водоводном мрежом већа од 70% становника, а у два насеља је покривеност испод 30%; Канализациона мрежа не постоји ни у једном насељу, већ домаћинства користе пропусне септичке јаме;
- У свим насељима постоји електрична мрежа, али није доступна делу ромског становништва у насељима: чак у 4 насеља испод 30% домаћинстава је прикључено на електричну мрежу, а само у два насеља је то случај за преко 70% домаћинстава;
- Приступне и унутрашње саобраћајнице не постоје у насељима Бороњ и Плехано село; у осталим насељима постоје асфалтиране саобраћајнице, са преко 70% покривености насеља;
- Улична расвета не постоји у насељу Плехано село, у насељу Бороњ је покривеност насеља испод 30%, док је у преосталим насељима покривеност уличном расветом преко 70% насеља;
- Територија целе општине је покривена планском документацијом (просторни план општине), али је за поједина насеља неопходно урадити генерални урбанистички план и план детаљне регулације.

Према садржају *Упитника за припрему ситуационе анализе за потребе израде ЛАП за инклузију Рома*, који је попуњен од стране ЈЛС, може се констатовати следеће:

- Поред наведених насеља, запослени су идентификовали још две улице у општини у којима претежно живи ромско становништво: Вашариште бб, и Гробљанска улица.
- Није дошло до значајне промене ситуације у ромским насељима која су приказана у горе наведеним табелама, али је неопходно спровести детаљно мапирање услова становања како би Општина Жабалј располагала прецизним информацијама о броју објеката за које је неопходно унапређење услова становања, или подршка у процесу озакоњења.

3.4.4 Здравствена заштита

На основу података наведених у *Упитнику за припрему ситуационе анализе за потребе израде ЛАП за инклузију Рома* који је ЈЛС попунила заједно са својим партнерима на локалном нивоу, процењено је следеће:

- У општини има 70 Рома и 50 Ромкиња који не поседују здравствену књижицу
- 200 Рома и 200 Ромкиња има изабраног лекара
- 80 Ромкиња је обухваћено гинеколошким прегледима
- 200 ромске деце (100 девојчица и 100 дечака) обухваћено је систематским прегледима

- 100% деце узраста 24-35 месеци која су примила све препоручене вакцине из националног календара имунизације до свог првог рођендана (до навршене друге године за вакцину против малих богиња), укључујући и сву ромску децу.
- 65 ромских мајки и деце су обухваћени патронажним посетама (пре и постнатално).
- 60 трудница ромске националности је обухваћено редовним прегледима у амбуланти
- 60 корисника развојног саветовалишта из ромске популације (30 Рома и 30 Ромкиња)
- Није било ромских адолесцената у саветовалиштима за младе.

3.4.5 Социјална заштита

У 2023. години од стране Центра за социјални рад евидентирано је 3.101 корисника социјалне заштите, што представља 13% укупног броја становника.

Центар за социјални рад не води евиденцију корисника по националној припадности. Процена запослених у ЦСР је да око 1030 домаћинстава ромске националности прима новчану социјалну помоћ, што је преко 60% процењеног броја домаћинстава ромске националности.

До сада је евидентирано 5 случајева (4 Рома и 1 Ромкиња) оствареног права на пријаву места пребивалишта на адреси центра за социјални рад. ЦСР не располаже довољним људским капацитетима да квалитетно подржи остваривање овог права (укупно 5 стручних радника, што према подацима из 2022. године чини 535 корисника по стручном раднику, док је у 2023. години тај број преко 600 корисника по раднику), пре свега због праћења података о пријављеним лицима.

На подручју општине нема активне народне кухиње. У општини није спровођена анализа потреба Рома/Ромкиња за услугама социјалне заштите. Ипак, запослени у Општинској управи сматрају да постоји потреба за следећим услугама: помоћ у кући, лични пратилац, породични сарадник.

3.5 Политике и праксе локалне управе и локалних институција

Општина Жабалј је издвајала посебна средства за унапређивање положаја Рома у претходне три године, и то кроз финансирање рада Канцеларије за инклузију Рома Жабалј, која је индиректни корисник буџета:

- 2023. године - 4.881.300,00 динара
- 2022. године - 8.094.438,00 динара
- 2021. године - 2.590.277,00 динара.

Овим средствима се финансирају плате запослених у Канцеларији за инклузију Рома, као и појединачне активности и пројекти на основу годишњег плана рада.

3.5.1 Образовање

У претходне три школске године ЈЛС је издвајала финансијска средства из буџета за уџбенике, ужину, превоз и стипендије, а што је приказано у следећој табели.

Табела 9: Издвајања финансијских средстава из буџета ЈЛС за претходне три школске године (у РСД)

	Школска 2020/2021.		Школска 2021/2022.		Школска 2022/2023.	
	Укупно	За кориснике ромске национал.	Укупно	За кориснике ромске национал.	Укупно	За кориснике ромске национал.
За уџбенике	1.892.276,19	189.000,00	2.141.807,32	241.000,00	2.921.689,97	292.000,00
За ужину	корона	корона	4.815.869,97	481.000,00	8.998.616,20	898.000,00
За превоз за ОШ	-	-	-	-	-	-
За превоз за СШ	2.635.527,06	265.000,00	4.964.647,37	494.000,00	8.323.271,26	8323.000,00
Стипендије за средњошколце	-	-	-	-	-	-
Стипендије за студенте	2.457.000,00	0,00	2.247.000,00	0,00	2847.000,00	0,00

Извор: Упитника за припрему ситуационе анализе за потребе израде ЛАП за инклузију Рома, који је попуњен од стране ЈЛС

Буџетска средства која се издвајају за уџбенике и ужину ученика обухватају трошкове за ученике, без обзира на националну припадност, те међу њима има и ученика и ученица ромске националности.

Посебна средства се не издвајају за превоз у основним школама, али се издвајају средства за превоз за средњу школу.

У општини Жабал се не издвајају средства за стипендирање средњошколаца, али се издвајају за стипендирање студената. Међутим, међу њима није било студената ромске националности.

Предшколске установе организују полудневне програме за децу узраста од 3 – 5,5 година који су финансирани од стране јединице локалне самоуправе.

Општина није идентификовала потребе кроз анализу за укључивање ромске деце у различите програме образовања.

На подручју општине постоје основне и средње школе у којима се спроводе програми едукације о правима ромске деце, културолошким специфичностима, тешкоћама које отежавају редовно похађање наставе, учење и напредовање. Ови програми се реализују у две основне и једној средњој школи.

3.5.2 Становање

Општина је успоставила систем за пружање правно-техничке помоћи Ромима и Ромкињама у циљу регулисања имовинског и правног статуса објеката. То се спроводи путем услуге Бесплатна правна помоћ.

Табела 10: Број корисника услуге Бесплатна правна помоћ у претходне три године у општини Жабал

Назив индикатора	2021. год.	2022. год.	2023. год.
Број поднетих захтева	90	108	98

Број захтева који су поднети од стране припадника ромске националне мањине	62	74	60
Број одобрених захтева	90	108	98
Број одобрених захтева који су поднети од стране припадника ромске националне мањине	62	74	60
Број решених предмета припадника ромске националне мањине	62	74	60

Извор: Упитника за припрему ситуационе анализе за потребе израде ЛАП за инклузију Рома, који је попуњен од стране ЈЛС

ЈЛС није планирала мере за унапређење постојећих објеката у којима живе Роми и Ромкиње, те за те сврхе нису планирана средства у буџету Општине. Роми и Ромкиње нису корисници социјалних станова, а у општини не постоји програм за изградњу социјалних станова.

3.5.3 Запошљавање

Током 2021, 2022 и 2023. године из буџета локалне самоуправе нису издвајана финансијска средства за мере активне политике запошљавања.

Током 2021, 2022 и 2023. године припадници ромске националности нису користили мере пасивне политике запошљавања.

На подручју општине се не реализују формални нити неформални програми образовања одраслих.

3.5.4 Социјална заштита

Током 2023, 2022. и 2021. године припадници ромске националности били су корисници следећих програма социјалне и дечије заштите који су финансирани из буџета ЈЛС:

- Новчана социјална помоћ (847 корисника укупно у 2023. години, значајно процењено учешће Рома. Број корисника се константно смањује сваке године од 2016. године до сада. 2016. године је било укупно 2557 корисника); Ова активност се реализовала кроз програмску активност „једнократне помоћи и други облици помоћи“ (извршење у 2023 години: 7.067.970,57 РСД);
- Деца у хранитељским породицама (22 деце укупно);
- Подршка деци и породици са децом - дечији додатак.

Реализоване накнаде за социјалну заштиту из буџета Општине су биле укупно 69.705.402,92 динара у 2023. години. За социјалну помоћ угроженом становништву, неklasификовану на другом месту, Општина је реализовала 15.991.078,15 из средстава буџета, док је за социјалну заштиту неklasификовану на другом месту реализовала 35.983.743,95 динара у 2023. години.

На подручју општине није вршена анализа потреба Рома/Ромкиња за услугама социјалне заштите. Ипак, запослени у Општинској управи сматрају да постоји потреба за следећим услугама: помоћ у кући, лични пратилац, породични сарадник.

Табела 11: Показатељи система социјалне заштите у општини Жабаљ

Показатељи система социјалне заштите	Износ
Укупан број корисника социјалне заштите на евиденцији Центра за социјални рад (2022)	2673
Удео корисника социјалне заштите у укупној популацији (%) (2022)	11,2%
Број стручних радника у Центру за социјални рад (стање на 31.12.2022.)	5
Однос броја корисника социјалне заштите и стручних радника Центра за социјални рад (2022)	535
Однос броја становника и стручних радника Центра за социјални рад (2022)	4757
Број корисника новчане социјалне помоћи (лица) (стање на 31.12.2023.)	847
Удео корисника новчане социјалне помоћи у укупној популацији (%) (2022)	4,1%

Извор: Републички завод за социјалну заштиту

3.5.5 Пројектне иницијативе на локалном нивоу

У следећој табели су наведени пројекти који су од 2020. године до данас реализовани од стране организација цивилног друштва, а који су се бавили решавањем проблема Рома (у различитим областима - образовање, запошљавање, становање, здравствена заштита, социјална заштита, култура, информисање и сл.). То су најчешће пројекти који су финансирани од стране ЈЛС, а такође наведени су и неки од пројеката финансираних и из других извора, за које је ЈЛС имала информације.

Табела 11: Пројектне иницијативе на локалном нивоу

Назив пројекта	Носилац	Партнери	Период реализације	Циљ	Вредност пројекта и извори				
					РСД/ ЕУР/ УСД	Ук. вред.	Учешће ЈЛС	Други извор	Учешће др. извора
Уговор о суфинансирању реализације пројекта превенције нелегалног одлагања отпада и уклањање у 2023. години на територији општине Жабалъ	Општина Жабалъ	Министарство заштите животне средине	2023.		РСД	1.760.000		Министарство заштите животне средине	100%
Уговор о коришћењу бесповратних средстава - за финансирање имплементације и примене Стратегије за унапређење положаја Рома/Ромкиња	Општина Жабалъ	АП Војводина	2023.		РСД	200.000		Покрајински секретаријат за социјалну политику, демографију и равноправност полова	100%
Уговор о донацији UNOPS-SHAI-2022-Grant-011 за пројекат „Жабалъ за одржива стамбена решења и активно укључивање	Општина Жабалъ	Канцеларија за инклузију Рома АПВ Центар за производњу знања и вештина	2022-2004.	Општи циљ: Допринос социјалној инклузији најосетљивијих породица, оснажујући их да достојанствено управљају својим животима и активно учествују у друштву. Специфични циљ: Побољшање општих услова живота за најосетљивије породице у Жабљу кроз обезбеђивање индивидуалних стамбених решења и одрживих мера активне инклузије.	УСД	663.267	305.517 (46,06%)	Европска унија	53,94%

4 SWOT АНАЛИЗА

SWOT анализа је инструмент стратешког планирања који има широку примену у планирању корпоративног, институционалног, личног, али и у планирању развоја заједнице (града/општине).

SWOT анализа је једноставна техника за идентификовање и разумевање **унутрашњих** снага и слабости организације (било које организације, укључујући и ЈЛС) и за идентификовање **спољашњих** могућности (шанси) и претњи са којима се организација суочава.

Циљеви SWOT анализе су:

1. Боље разумевање тренутне ситуације/проблема у којој се налазимо,
2. Планирање развоја на ефикасном искоришћавању ресурса, снага и предности којима располажемо, и на минимизирању утицаја слабости и мана које нас оптерећују,
3. Откривање шанси и могућности на којима можемо засновати развојну стратегију,
4. Идентификација спољашњих претњи и ризика које нам могу пореметити планове, као и планирање смањења њиховог утицаја.

Елементи SWOT анализе су:

- Унутрашњи фактори: СНАГЕ и СЛАБОСТИ које одликују локалну заједницу. ЈЛС има утицаја на ове факторе.
- Спољашњи фактори: ШАНСЕ и ПРЕТЊЕ које стоје на располагању или могу да угрозе спровођење стратегије. ЈЛС нема утицаја на ове факторе.

Објективно идентификоване снаге чине одличну основу за развој, те је битно знати чиме располажемо и шта од тога можемо још боље да искористимо. Објективно идентификоване слабости ће нам помоћи да сагледамо начине како да минимизујемо њихов утицај на даљи развој заједнице, јер на њих можемо да утичемо.

Добра анализа постојећих шанси нам може помоћи у сагледавању прилика из спољашњег окружења које можемо искористити за бржи развој. Добра анализа претњи ће нам помоћи у сагледавању ризика који могу да угрозе наше планове развоја и у изради алтернатива/решења како бисмо се са њима изборили.

SWOT анализа представљена у наставку је резултат радионица које су одржане са представницима заинтересованих страна. Заснована је на анализи доступних статистичких података, који су представљени у овом документу, и на проценама представника заинтересованих страна. Резултати анализе су представљени посебно за сваку област у фокусу овог локалног акционог плана: образовање, запошљавање, становање, здравство и социјална заштита.

Радна група је донела одлуку да се ЛАП фокусира на пет области које су предвиђене Стратегијом 2022.-2030. То су образовање, запошљавање, становање, здравство и социјална заштита. У преостале три области предвиђене Стратегијом 2022.-2023., Општина Жабал се не суочава са значајним проблемима, те је закључено да није потребно посебно издвајати активности из ових области, већ да се појединачне активности укључе у областима обухваћеним ЛАП-ом.

4.1 Образовање

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
- Обухваћена су сва ромска деца на територији општине основним образовањем - Рана обухваћеност и останак у систему образовања (од 3 године) - Постојање адекватних људских капацитета - стручан кадар (наставници, васпитачи, педагози, психолози) - Постоје 3 педагошка асистента у основним школама у Жабљу (2) и Чуругу (1) - Успостављени механизми за инклузију Рома у локалној средини – мобилни тим, координатор за ромска питања, здравствена медијаторка - Висок степен завршетка ОШ и СШ ромских ученика. - Добар степен ученика који уписују факултет. - Добра сарадња школа са другим институцијама - Иако не постоје школски полицајци, сарадња са МУПом је добра – редовно надгледање школа од стране постављених патрола - У Жабљу, Чуругу и Ђурђеву је уведен предмет Ромски језик са елементима националне културе - Добра сарадња са родитељима ромске деце и однос родитеља према школовању. Постоји простор за унапређење - Одлична информисаност родитеља о важности раног развоја, образовању, и правима деце у образовању - Степен изостајања деце са наставе је веома низак. - Постоји продужени боравак у свим ОШ - Постојање индивидуалних образовних планова (ИОП) - Ниска заступљеност раних бракова - Подршка локалне управе образовању Рома и Ромкиња - бесплатно образовање ученика до 8. разреда (уџбеници, ужина), месечне карте за СШ, као и превоз 2 месеца за ученике који нису корисници ЦСР - Добра сарадња у области образовања са ромским НВО - Сprovedен већи број радионица са децом и родитељима (рани бракови, насиље у породици, активно тражење посла...)	- Не постоје педагошки асистенти у Ђурђеву и Госпођинцима. - Не постоји евиденција деце ромске етничке припадности - Не постоји квалитетан и поуздан механизам којим школе утичу на редовно похађање наставе – постоји део деце који слабије похађају наставу - Обухват деце ромске националности предшколским образовањем и васпитањем није потпун или је похађање слабијег нивоа, посебно у узрасту од 3 до 5 година - Иако ПШ и ОШ тренутно имају логопеда, преко пројекта, немају стално запосленог логопеда. Потреба постоји, иако се још не користи на нивоу у којем је потребно. - Не постоји услуга у заједници Лични асистент – мало је плаћена, а одговорност је велика - Низак ниво посвећености и компликована имплементација индивидуалних образовних планова (ИОП) - Не постоји подршка у лечењу деце која из здравствених разлога не иду у школу. - Тренутни проблем су и лоши хигијенски услови, и последично велик број деце која су тренутно заражена шугом - Канцеларија за инклузију Рома тренутно не води евиденцију, нити има контакт са студентима Ромске националности из Жабља. Не постоје информације о томе да ли студенти користе неки од облика подршке.
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
- Афирмативне мере приликом уписа ученика ромске националности у средње школе и на факултете, укључујући и смештај - Успостављање подстицајних средстава и пројеката, и боље искориштавање постојећих - донације/пројекти за инклузију Рома из домаћих и страних извора - Увођење ваннаставних активности и пројеката	- Миграције и реадмисија ромског становништва, могу да утичу на тренутни прекид образовања - Понекад нередовно похађање наставе - Престанак финансирања активности у вези са образовањем Рома након завршетка појединачних пројеката - Степен напуштања основне школе је највећи у седмом и осмом разреду, јер су деца тог узраста често ангажована на сезонским пословима како би помогла родитељима и финансијски допринела опстанку породице - Запошљавање током образовања - ангажовање на сезонским пословима

- Рано ступање у брак ромске деце у средњим школама. Иако се сада дешава у мањој мери, неопходно је спроводити едукације из ове области
- Злоупотреба афирмативних мера (изјашњавање припадника других националности као Рома може довести до смањеног броја доступних места за припаднике ромске националности)

Сва ромска деца су обухваћена основним образовањем, што представља значајну основу за даљу едукацију и интеграцију. Рана обухваћеност деце и задржавање у образовном систему (од 3 године) указује на добру подршку у раном развоју. Постоји стручан кадар у школама, укључујући наставнике, васпитаче, педагоге и психологе, што омогућава квалитетно образовање. Успостављени су механизми за инклузију Рома, као што су мобилни тимови и педагошки асистенти, што олакшава њихово укључивање у школски систем. Висок степен завршетка основне и средње школе, као и упис на факултете, показује да се образовање сматра вредним међу ромском популацијом. Сарадња школа са родитељима и другим институцијама је на добром нивоу, што доприноси подршци деци у образовном процесу.

Недостатак педагошких асистената у неким насељима, као што су Ђурђево и Госпођинци, ограничава подршку деци у овим срединама. Не постоји евиденција о деци ромске етничке припадности, што може отежати праћење и подршку њиховом образовању. Обухват ромске деце предшколским образовањем није потпун, посебно у узрасту од 3 до 5 година, што може утицати на касније образовне резултате. Нема стално запосленог логопеда, што указује на недостатак континуиране подршке деци са говорно-језичким проблемима. Постоје проблеми са имплементацијом индивидуалних образовних планова (ИОП), као и са лечењем деце која због здравствених разлога не похађају школу. Лоши хигијенски услови и инфекције попут шуге могу утицати на похађање школе и здравље деце.

Афирмативне мере при упису у средње школе и на факултете могу допринети повећању броја ромских ученика који настављају образовање након основне школе. Успостављање подстицајних средстава и боље коришћење постојећих пројеката за инклузију Рома може побољшати услове за њихово образовање. Увођење ваннаставних активности и пројеката може повећати укљученост деце и смањити ризик од напуштања школе.

Миграције и реадмисија ромског становништва могу довести до прекида образовања и отежати континуитет у школовању. Нередовно похађање наставе и ангажовање на сезонским пословима могу утицати на напуштање школе, посебно у вишим разредима основне школе. Престанак финансирања активности у оквиру образовања након завршетка пројеката може угрозити постигнуте резултате. Рано ступање у брак и ангажовање на сезонским пословима представљају ризике за прекид образовања и смањене шансе за даљу едукацију. Злоупотреба афирмативних мера, где се припадници других националности изјашњавају као Роми, може смањити број доступних места за ромску децу.

4.2 Запошљавање

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
- Постојање локалних институција из области запошљавања и њихова добра сарадња (Координатор за ромска питања, Мобилни тим за инклузију Рома, Савет за запошљавање, НСЗ - Жабалъ) - Постоји локални акциони план за запошљавање (ЈЛС и НСЗ) који обухвата и јавне радове - Постојање програма и подстицајних средстава за запошљавање Рома - мере активне политике запошљавања - Добра сарадња институција ЈЛС са Националном службом за запошљавање - Висок степен запослености Рома	- Мали број корисника мера за активно запошљавање - Ромска заједница се слабо укључује у постојеће мере самозапошљавања или запошљавања - Немогућност обезбеђења осигурања за средства (жиранти, хипотеке, гаранције) за отпочињање самосталног пословања - Недостатак промотивних и информативних активности из области запошљавања - слаба информисаност ромске популације о могућностима запошљавања - Ниска мотивација дела ромске популација за запошљавање - Ниска квалификациона структура ромске популације
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
- Субвенције за запошљавање нових радника кроз мере активне политике - Обуке за радна места - за тржиште рада, доквалификација, преквалификација - Програми и субвенције за самозапошљавање - Организације радионица за потребе информисања о развијању предузетничких вештина - Актуелне мере активне политике запошљавања (самозапошљавање, отварање нових радних места...) - Јавни радови за ниско-квалификовану радну снагу - Веће могућности за запошљавање у локалној привреди (кроз проширење капацитета) - Све већи број Ромске деце која се одлучују да упишу средњу школу - Донације и инвестиције из ЕУ - Програм за обуку за полицајце за припаднике РЗ (Полицијска асоцијација Рома) - На територији општине постоје фирме које траже раднике - Неколико младих Ромкиња ради од куће као фризер, маникир или педикир, али их треба мотивисати и подржати да се укључе у редовне легалне токове	- Социјална помоћ као препрека за запошљавање – Ромска заједница има информације о могућностима ангажовања преко јавних радова, али то не желе због тога што би изгубили право на социјалну помоћ. - Неки Роми су користили афирмативне мере у самозапошљавању али су затворили радње, потребна им је подршка у добром управљању. - Препреке запошљавању жена, због чувања и бриге о деци - Велике фирме не расписују конкурсе преко НСЗ - Ниска мотивисаност фирми за запошљавање особа са сметњама у развоју - Могуће смањивање укупног броја доступних радних места. Нестабилност тржишта рада. - Високе законске пореске обавезе за послодавце - Законска регулатива рестриктивно утиче - ниске пореске олакшице, ниске субвенције приликом запошљавања - Слаба привредно-економска ситуација ромске популације - Дискриминација ромске популације приликом запошљавања. - На територији општине постоје фирме које траже раднике али ромска заједница не користи те могућности због недовољног степена образовања, страха од одбијања/дискриминације, страха од отказа итд.

Општина Жабалъ има успостављене локалне институције које активно раде на запошљавању Рома. Овај систем укључује Координатора за ромска питања, Мобилни тим за инклузију Рома, Савет за

запошљавање и Националну службу за запошљавање (НСЗ). Постоји локални акциони план за запошљавање који обухвата и јавне радове, што омогућава већу укљученост Рома у запошљавање. Постоје програми и подстицаји који су усмерени ка запошљавању Рома, што доприноси повећању њихове запослености.

Иако постоје мере активног запошљавања, мали број Рома их користи, што указује на недостатак информисаности или мотивације. Роми се суочавају са проблемима у обезбеђивању осигурања за покретање сопственог бизниса, што ограничава њихове могућности за samozapošljavanje. Ромска популација има генерално ниску квалификациону структуру, што ограничава њихове могућности за запошљавање у различитим секторима.

Постоје бројне могућности за субвенције и обуке које могу помоћи у повећању запошљавања Рома, укључујући преквалификацију и доквалификацију. Локална привреда показује потенцијал за ширење, што може довести до нових радних места. Све већи број ромске деце одлучује се да упише средњу школу, што може допринети дугорочном побољшању квалификационе структуре.

Многи припадници ромске заједнице избегавају запошљавање због страха од губитка социјалне помоћи, што представља значајну препреку. Постоји могућност смањивања броја доступних радних места, што би додатно угрозило шансе за запошљавање Рома. Дискриминација приликом запошљавања и страх од одбијања или губитка посла додатно смањују мотивацију ромске популације за укључивање на тржиште рада.

Општина Жабалј има добре основе у виду институционалне подршке и планова за запошљавање Рома, али се суочава са значајним изазовима као што су ниска мотивација, недовољна укљученост у активне мере запошљавања и дискриминација. Шансе за побољшање леже у бољој информисаности, повећању квалификационог нивоа и искоришћавању субвенција и обука, али је неопходно адресирати постојеће претње како би се остварили конкретни резултати у области запошљавања Рома.

4.3 Становање

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
- Добра упознатост ЈЛС са проблемима заједнице, иако не постоји систематизована база података - Доступна комунална инфраструктура - Уређена путна инфраструктура у делу насеља - Укљученост припадника ромске заједнице у решавање проблема стамбених питања - Постоји планска документација у ромским насељима – просторни план и план генералне регулације - Активно учешће ЈЛС у пројектима из области становања – УНОПС (10 породица у Чуругу), ЕКО (купатила)	- Нерешени имовинско-правни односи, као предуслов за озакоњење објеката – већина објеката (80%) је нелегализовано. Немогуће легализовати објекте уз Тису. - Лоши услови становања неких припадника ромске популације (преко 20 породица) - Лоше стање објеката у којима живе ромске породице - урушавање старих објеката, неадекватне кровне конструкције, привремени крови, непостојање купатила. Постоји потреба за социјалним становањем. - Непостојање инфраструктуре у појединим месним заједницама (посебно канализационе мреже) - Поплаве у насељу „Плекано село“. Након сваке веће кише више од 30 кућа буде поплавлено. - Лоша путна инфраструктура у делу насеља - Проблем са прикључцима на инфраструктуру. - Нелегални прикључци на инфраструктуру - Не постоје редовна издвајања у буџету за побољшање услова живота Рома - Непостојање социјалних станова. Напуштене општинске куће се не користе. - Не постоје објекти за хитно измештање.
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
- Донаторска средства и пројекти; домаће и међународне донације - Идентификација имовине где ЈЛС уписана, или била уписана, као корисник, а власништво је Републике Србије, ради потенцијалног решавања проблема становања Рома - Подићи на виши ниво информисање ромске заједнице о значају унапређења услова становања - Афирмативне мере становања - Унапређење релевантног законског оквира	- Наставак изградње нових нелегалних објеката - Неквалитетна градња стамбених објеката - Климатске промене, елементарне непогоде, атмосферска вода - Нередовно плаћање рачуна за комуналне услуге од стране ромске популације - Ниска мотивисаност ромске заједнице за учешће за решавање проблема становања. - Близина кућа реци Тиси и потенцијалне поплаве.

Локална самоуправа (ЈЛС) је добро упозната са проблемима ромске заједнице, иако не постоји систематизована база података. У делу ромских насеља постоји уређена путна и комунална инфраструктура, што омогућава боље услове живота. Постоји планска документација за ромска насеља, укључујући просторни план и план генералне регулације, што је основа за легализацију и развој инфраструктуре. ЈЛС активно учествује у пројектима везаним за побољшање услова становања, што је показано кроз сарадњу са УНОПС и ЕКО.

Већина стамбених објеката у којима живе Роми је нелегализована, што представља велики проблем у смислу легализације и побољшања услова становања. начајан број ромских породица живи у веома лошим условима, укључујући урушавање објеката, неадекватне кровне конструкције, и недостатак купатила, што указује на потребу за социјалним становањем. У неким деловима општине недостаје основна инфраструктура, попут канализације, што додатно отежава услове живота. Насеље „Плекано село“ је изложено честим поплавама, док део насеља има лошу путну инфраструктуру.

Постоје проблеми са нелегалним прикључцима на инфраструктуру, а не постоје објекти за хитно измештање у случају нужде.

Становање Рома у општини Жабал се суочава са значајним изазовима, укључујући нерешене имовинско-правне односе, лоше услове становања, и недостатак инфраструктуре у појединим деловима општине. Иако постоје одређене снаге као што су добра упознатост са проблемима и активно учешће у пројектима, постоји велики простор за унапређење кроз коришћење донаторских средстава, унапређење законског оквира и подизање свести у ромској заједници. Међутим, претње попут нелегалне градње, климатских промена и нередовног плаћања комуналних услуга могу значајно отежати напоре у решавању ових проблема.

4.4 Здравство

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
• Квалитетне активности Дома Здравља у раду са ромском популацијом • Добра сарадња са ЦСР • Доступност здравствене заштите у граду и свим месним заједницама – амбуланте, дечији лекар • Свим Ромима је доступна социјална и здравствена заштита - сви имају здравствене књижице • Постоје, и добро раде, институције за подршку здравству на локалу – здравствена медијаторка, Координатор за ромска питања • Постоји План јавног здравља Општине Жабаљ 2020-2025 • Квалитетан рад ЦСР– мотивише, усмерава и пружа подршку Ромима и Ромкињама у остваривању права здравственог осигурања • Право на бесплатне лекове које пружа Општина Жабаљ у сарадњи са Центром за социјални рад и апотекама • Изабрани лекар стоматолог постоји у сваком насељеном месту • Унапређена здравствена едукација и информисаност жена • Доступност снабдевањем лековима у сваком насељеном месту • Редовне бесплатне вакцине за Ромску децу, и редовно вакцинасање. Степен вакцинације ромске деце ја на веома високом нивоу.	• Мањак медицинских кадрова, лекара, сестара, посебно специјалиста (психијатар, психолог, педијатар, логопед, дефектолог...) • Непостојање услуге кућне неге у насељеним местима • Непостојање истраживања и систематизованих података о здрављу Рома и Ромкиња • Домови здравља су „претрпани“ – велике гужве и редови чекања, заказивање • Тренутно је велики проблем ширење заразе шуге. Упркос чињеници да се предузимају мере превенције, болест се и даље шири. (потребно обезбеђивање одређеног броја мобилних купатила и подршка у хигијени у насељима)
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
• Унапређење едукације из области здравља, посебно едукација и информисање деце у школама • Унапређење едукације о значају превентиве, и мотивисање жена да се одазивају на превентивне гинеколошке прегледе, прегледе дојки и сл. • Доступност међународних извора финансирања из конкурса за пројекте из области здравства	• Одлив здравствених радника из земље • Неконтролисана миграција и њене последице – Роми не поседују информације о својој здравственој историји када се преселе • Кратак животни век ромске популације, ниско учешће старог становништва • Негативан утицај короне на друштвени живот у периоду након пандемије. Негативан утицај технологије на друштвени живот. Негативан утицај на ментално здравље. • Низак животни стандард појединих припадника ромског становништва • Низак ниво хигијене појединих насеља • Локално становништво не сарађује и не поштује препоручене мере изолације током заразе шугом. • Нежељене трудноће. Неопходне су радионице на тему заштите и планирања породице.

- У месту Ђурђево присутан је и проблем наркоманије, потребне су радионице са младима о штетности наркоманије.

Дом здравља у Жабљу успешно ради са ромском популацијом, а здравствене и социјалне услуге су доступне у свим месним заједницама. Сви Роми имају приступ здравственој заштити и поседују здравствене књижице. Локалне институције, укључујући здравствену медијаторку и координатора за ромска питања, пружају подршку здравственом систему, а постоји и План јавног здравља Општине Жабал 2020-2025. Општина у сарадњи са Центром за социјални рад и апотекама обезбеђује право на бесплатне лекове, а у свим насељеним местима постоји изабрани стоматолог и доступност лекова. Ромска деца су редовно вакцинисана, а степен вакцинације је веома висок. Такође, здравствена едукација и информисаност жена је унапређена.

Недостатак лекара, сестара, и специјалиста (психијатара, психолога, педијатара, логопеда, дефектолога) представља значајан проблем у пружању квалитетне здравствене заштите. Услуга кућне неге није доступна у насељеним местима, а недостају систематизовани подаци о здрављу Рома и Ромкиња. Домови здравља су претрпани, што доводи до великих гужви и дугих редова чекања, што отежава приступ здравственим услугама. Иако се предузимају мере превенције, током израде овог ЛАП-а велики проблем је било ширење заразе шуге, што указује на потребу за бољом хигијеном и обезбеђивањем мобилних купатила у насељима.

Постоји могућност за унапређење едукације о здрављу, посебно кроз информисање деце у школама и мотивисање жена за превентивне прегледе. Доступност међународних извора финансирања путем конкурса за пројекте из области здравства представља значајну шансу за побољшање услова. Увођење афирмативних мера у области здравства може допринети бољем приступу и информисаности ромске заједнице.

Низак животни стандард и хигијенски услови у неким насељима представљају претњу по здравље, нарочито у контексту ширења заразних болести. Пандемија COVID-19 и технолошке промене имају негативан утицај на ментално здравље и друштвени живот, што може додатно компликовати здравствену ситуацију. Недостатак сарадње локалног становништва у примени препоручених мера током заразе, као што је шуга, може довести до ширења болести.

Здравствена ситуација ромске популације у општини Жабал показује значајне снаге у виду доступности здравствене заштите и доброг рада локалних здравствених институција. Међутим, проблеми као што су мањак медицинског особља, претрпаност здравствених установа, и ширење заразних болести, указују на потребу за додатним улагањима и унапређењем здравственог система. Шансе леже у побољшању здравствене едукације и коришћењу међународних фондова, док претње попут одлива здравствених радника и лоших хигијенских услова захтевају хитне мере за очување и унапређење здравља ромске заједнице.

4.5 Социјална заштита

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
- Развијена мрежа институција у области социјалне заштите (Савет за социјалну заштиту, Центар за социјални рад, Црвени крст). - ЦСР пружа сву неопходну подршку свим социјално угроженим становницима ЈЛС. - Квалитетан и лиценциран стручни кадар - Стручан кадар у ЦСР - запослени се годинама баве овом проблематиком - Постоји мобилни тим за инклузију Рома, али је тек успостављен - Квалитетан рад две Здравствене медијаторке и подршка у области социјалне заштите - Квалитетан рад Црвеног крста Жабал и подршка Ромима (пакети хране, хигијена, повремено одећа) - Редовна издвајања из буџета за унапређење социјалног положаја Рома, и брза исплата - Постојање НВО које се баве социјалним проблемима ромске заједнице, и добра сарадња са ЈЛС и ЦСР. У рад НВО укључено и већинско становништво. - Уведена социјална карта, систем добро функционише	- ЈЛС има конкурсе из области социјалне подршке, али се локалне НВО не пријављују. - Непостојање евиденције ромске популације, као и размене података између институција (ограничења услед одредби Закона о заштити података о личности) - Недовољни људски ресурси у Центру за социјални рад - Велики број корисника новчане социјалне помоћи - Мобилни тим је тек успостављен и до сада није био активан - Велики проблем са пријавом пребивалишта – Роми немају где да се пројаве, па неће моћи остварити ништа од својих права. Скоро 500 људи ће остати непријављено. ЦСР има велики проблем са извршитељима.
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
- Финансијска и техничка подршка домаћих и страних донатора у области социјалног укључивања Рома - Унапређење запошљавања ромске популације - информисање и од стране ЦСР - Укључивање већег броја ромске популације у процес социјалне заштите – као пружаоци услуга - Саветодавни рад, едукација о правима из области социјалне заштите - Унапређена сарадња и капацитети локалних НВО, и њихово веће учешће на локалним, регионалним и националним конкурсима. - Повећање наменске подршке (храна, одећа и обућа, материјали, и сл.) уз смањење директне финансијске подршке, како би се спречиле злоупотребе новчаних давања.	- Честе злоупотребе одобрене једнократне помоћи. Не постоји системска провера. - Ограничени капацитети и ресурси ромских удружења за реализацију пројеката из области социјалне заштите - Ниска мотивација ромског становништва за промену пријаве пребивалишта (дугови, извршитељи, комуналне услуге...) - Велико учешће радно способног ромског становништва у укупном броју корисника социјалне помоћи - Ниска информисаност о раду и услугама ЦСР, ван финансијске подршке - Потенцијална дискриминација према ромској популацији - И даље значајан број Рома који неформално раде, али је учешће запослених у односу на корисника социјалне помоћи значајно веће. - Низак број пријава родитеља чија деца не похађају основну школу.

Постоји добро организована мрежа институција у области социјалне заштите, укључујући Савет за социјалну заштиту, Центар за социјални рад (ЦСР), и Црвени крст, који пружају неопходну подршку социјално угроженим становницима. Центар за социјални рад има квалитетан и лиценциран стручни

кадар који дуго ради са ромском популацијом, што омогућава ефикасну подршку и решавање социјалних проблема. Социјална карта је уведена и систем добро функционише, а постоје редовна издавања из буџета за унапређење социјалног положаја Рома.

Не постоји систематска евиденција ромске популације, нити размена података између институција због законских ограничења, што отежава ефикасно пружање услуга. Центар за социјални рад се суочава са недостатком људских ресурса, што смањује његову способност да адекватно одговори на потребе заједнице. Велики број становника ромске националности користи новчану социјалну помоћ, што указује на висок ниво социјалне угрожености. Значајан број Рома нема где да пријави пребивалиште, што доводи до тога да многи од њих не могу остварити своја права, а ЦСР има проблем са извршитељима.

Информисање и саветодавни рад од стране ЦСР могу допринети повећању запошљавања ромске популације и укључивању у процес социјалне заштите. Постоји потенцијал за унапређење сарадње и капацитета локалних НВО, што би омогућило њихово веће учешће на конкурсима и пројектима из области социјалне заштите. Повећање наменске подршке (храна, одећа, обућа) уз смањење директне финансијске подршке може спречити злоупотребе новчаних давања.

Честе злоупотребе одобрене једнократне помоћи без систематске провере представљају значајан проблем. Ромска удружења имају ограничене капацитете и ресурсе за реализацију пројеката, што умањује њихову способност да допринесу решавању социјалних проблема. Ромска популација и даље може бити изложена дискриминацији, што ограничава њихове могућности за остваривање права и приступање социјалним услугама. Значајан број Рома ради неформално, а учешће запослених у односу на кориснике социјалне помоћи је ниско. Такође, низак број пријава родитеља чија деца не похађају основну школу представља озбиљан проблем.

Социјална заштита за Роме у општини Жабал показује снажну институционалну подршку и развијену мрежу, али се суочава са значајним изазовима као што су недостатак евиденције, ограничени ресурси, и злоупотреба социјалне помоћи. Шансе за унапређење укључују бољу сарадњу и јачање капацитета НВО, повећање наменске подршке, и бољу едукацију и укључивање ромске заједнице. Међутим, претње као што су дискриминација, ниска мотивација за промене, и проблеми са неформалним радом захтевају посебну пажњу како би се унапредио социјални положај Рома у овој општини.

5 ЦИЉЕВИ И МЕРЕ

Општи циљ Локалног акционог плана за социјално укључивање Рома и Ромкиња у општини Жабалъ за период 2025 - 2027. године је: **Унапређење квалитета живота и постизање веће социјалне укључености Рома и Ромкиња у општини Жабалъ.**

ЛАП има пет посебних циљева који доприносе остварењу општег циља, и то по један посебан циљ у свакој од пет кључних области релевантних за социјално укључивање ромске националне мањине - образовање, запошљавање, становање, здравствена и социјална заштита:

Посебан циљ 1: Потпун обухват ромске деце обавезним образовањем уз редовно похађање наставе, подршку раном развоју, школовању и социјализацији ромске деце.

Посебан циљ 2: Подизање нивоа запошљивости, запошљавање и економско оснаживање Рома и Ромкиња.

Посебан циљ 3: Унапређење имовинско-правних услова и услова становања Рома и Ромкиња у општини Жабалъ.

Посебан циљ 4: Унапређење општег и репродуктивног здравља Рома и Ромкиња и унапређење доступности здравствене заштите.

Посебан циљ 5: Квалитетно пружање локалних услуга и информација из области социјалне заштите Ромима и Ромкињама.

Посебни циљеви се остварују реализацијом већег броја мера у свакој посебној области, а њихова остварљивост се прати и мери на основу индикатора исхода, за које су утврђене базне и циљане вредности.

ОБРАЗОВАЊЕ

Посебан циљ: Потпун обухват ромске деце обавезним образовањем уз редовно похађање наставе, подршку раном развоју, школовању и социјализацији ромске деце.

Мере:

- 1.1 Унапредити информисаност родитеља деце и ученика ромске националности о значају раног развоја и образовања, њиховим правима и обавезама.
- 1.2 Стручна подршка деци и ученицима ромске националности у сврху раног развоја и редовног похађања образовних институција.
- 1.3 Обезбеђивање материјалних услова за редовно похађање наставе ромске деце.
- 1.4 Подршка интеграцији ромског културног наслеђа и ромског језика.

ЗАПОШЉАВАЊЕ

Посебан циљ: Подизање нивоа запошљивости, запошљавање и економско оснаживање Рома и Ромкиња.

Мере:

- 2.1 Организовање обука за запошљавање и самозапошљавање кроз сарадњу ЈЛС, НСЗ, РРА и ОЦД.
- 2.2 Промоција и развој социјалног предузетништва, задругарства, женског и омладинског предузетништва, самозапошљавања.

- 2.3 Подизање компетенција за радно ангажовање Рома и Ромкиња кроз програме преквалификација и доквалификација.

СТАНОВАЊЕ

Посебан циљ: Унапређење имовинско-правних услова и услова становања Рома и Ромкиња у општини Жабалъ.

Мере:

- 3.1 Мапирање потреба за унапређењем услова становања ромских породица
- 3.2 Обезбедити правну и техничку помоћ лицима ромске националности при решавању имовинско-правних односа у поступку озакоњења стамбених објекта.
- 3.3 Подизање свести о очувању животне средине и одржавање хигијене стамбених простора и насеља.
- 3.4 Унапређење комуналних услуга у ромским насељима.
- 3.5 Планирање и уређење саобраћајница у ромским насељима и улицама где живе Роми.
- 3.6 Стамбена и материјална подршка угроженим припадницима ромске националности.

ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

Посебан циљ: Унапређење општег и репродуктивног здравља Рома и Ромкиња и унапређење доступности здравствене заштите.

Мере:

- 4.1 Утврђивање потреба ромске популације за здравственом заштитом.
- 4.2 Обезбедити већи обухват здравственим услугама посебно осетљивим категоријама из ромске заједнице (жене, деца и млади, стари) – превентивни прегледи у ромским насељима.
- 4.3 Спровођење програма информисања и едукација из области здравља.
- 4.4 Подршка за унапређење хигијене ромских насеља.

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Посебан циљ: Квалитетно пружање локалних услуга и информација из области социјалне заштите Ромима и Ромкињама.

Мере:

- 5.1 Идентификовати потребе ромске популације у области социјалне заштите.
- 5.2 Информисање припадника ромске популације о правима и обавезама из области социјалне заштите.
- 5.3 Материјална подршка најугроженијим ромским породицама.
- 5.4 Унапређење сарадње и подизање капацитета ромских организација цивилног друштва..

6 АКЦИОНИ ПЛАН

Овим Акционим планом детаљно се разрађују постављени циљеви (општи циљ и посебни циљеви).

За сваки посебан циљ дефинисане су мере које доприносе остварењу посебног циља. Уз сваку меру дате су следеће информације: тип мере, носилац и партнери, период спровођења, финансијска средства (укупно потребна, по годинама и по изворима финансирања). За сваку меру се такође наводи и да ли је потребно донети пропис којим се уређује спровођење мере и уколико јесте, то се такође наводи и као активност коју је потребно предузети како би се целокупна мера спровела.

За сваку меру утврђене су активности и пројекти које треба реализовати у оквиру мере. Уз сваку активност/пројекат дефинисани су носиоци активности, партнери и потребна финансијска средства (укупна, по годинама и по изворима финансирања).

Укупна вредност овог Акционог плана за период од 2025.-2027. године износи **86.837.070,00 динара**, од чега се из буџета општине Жабаљ издваја **6.497.070,00 динара**, а из осталих извора (Канцеларија за инклузију, из донаторских средстава) **80.340.000,00 динара**.

ОПШТИ ЦИЉ:	Унапређење квалитета живота и постизање веће социјалне укључености Рома и Ромкиња у општини Жабаљ.					
Показатељи на нивоу општег циља (показатељи ефеката)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Број ромских домаћинстава којима су унапређени услови становања	Број	2023.	-	2027.	15	Извештај Одељења за општинску управу и друштвене делатности
Обухват деце ромске националности средњошколским образовањем	%	2022/2023	-	2027.	64%	Извештај средњих школа
Број Рома који су скинути са евиденције НСЗ због запослења или самозапослења у периоду 2025-2027.	Број	2023.	-	2027.	50	Извештај НСЗ
Број Рома који не поседује здравствену књижицу	Број	2023.	0	2027.	0	Извештај здравствене медијаторке
% домаћинстава ромске националности који прима новчану социјалну помоћ	%	2023.	30%	2027.	22%	Извештај ЦЗСР

ПОСЕБАН ЦИЉ 1:	Потпун обухват ромске деце обавезним образовањем уз редовно похађање наставе, подршку раном развоју, школовању и социјализацији ромске деце.

Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Обухват деце ромске националности обавезним образовањем - ОШ	%	2024.	-	2027.	100%	Извештаји ОШ
Обухват деце ромске националности обавезним образовањем - ПУ	%	2024.	-	2027.	100%	Извештај ПУ
Број ученика ромске националности уписаних у средњу школу	Број	2024.	43	2027.	60	Извештаји СШ и ПА

МЕРА 1.1:	Унапредити информисаност родитеља деце и ученика ромске националности о значају раног развоја и образовања, њиховим правима и обавезама		Тип мере:	Информативно едукативна			
Носилац мере:	ПУ, ОШ		Партнери:	Мобилни тим, ОЦД			
Период спровођења:	2025. -2027.	Потребне измене прописа:		Не			
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	450.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2025: 150.000,00 2026: 150.000,00 2027: 150.000,00	Вредности фин. средстава по изворима финансирања:		ЈЛС: 450.000,00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2025.	2026.	2027.	
Број родитеља Ромске деце информисаних о значају и правима из области образовања	Број	2024.	/	300	300	300	Извештаји ПУ, ОШ, Мобилног тима и ОЦД
Број деце ромске националности обухваћених информисањем о значају образовања	Број	2024.	/	500	500	500	Извештаји ПУ, ОШ, Мобилног тима и ОЦД
Број корисника кутка за играње у ЈЛС и вртићу	Број	2024	/	250	250	250	Извештај ПУ

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
1.1.1	Радионице са родитељима ромске деце о значају раног и континуираног развоја и образовања, и правима и обавезама из области образовања	ОШ, ПУ - ПА	МТ, ЈЛС	2025. - 2027.	450.000,00	2025.: 150.000,00 2026.: 150.000,00 2027.: 150.000,00	ЈЛС: 450.000,00
1.1.2	Радионице са децом о значају образовања, као и правима из области образовања	ОШ, ПУ - ПА	МТ, ЈЛС	2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности
1.1.3	Индивидуалне посете и разговори са родитељима деце о значају раног и континуираног развоја и образовања	МТ	КЗИ	2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности
1.1.4	Спровођење програма „Разиграно родитељство“* - кутак за играње у ЈЛС и Вртићу	ПУ, ЈЛС	КЗИ	2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности

МЕРА 1.2:	Стручна подршка деци и ученицима ромске националности у сврху раног развоја и редовног похађања образовних институција		Тип мере:	Информативно едукативна				
Носилац мере:	ОШ		Партнери:	ЈЛС, КЗИ, ЕХО, ПА, ОЦД				
Период спровођења:	2025.-2027.	Потребне измене прописа:		Не				
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	1.500.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2025: 500.000,00 2026: 500.000,00 2027: 500.000,00	Вредности фин. средстава по изворима финансирања:		ЈЛС: 500.000,00 Оперативни план: 500.000,00 Донаторска средства: 500.000,00		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
					2025.	2026.	2027.	
Број педагошких асистената у општини		Број	2024.	2	3	3	4	Извештаји ОШ

Број одржаних вршњачких едукација	Број	2024.	/	5	5	5	Извештај КЗС
Број одржаних додатних часова	Број	2024.	/	60	60	60	Извештаји ОШ
Број деце којима је пружена стручна подршка за упис у ОШ	Број	2024.	/	150	150	150	Извештаји ПА

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
1.2.1	Спровођење процедуре за ангажовање додатних педагошких асистената	ОШ	ЈЛС	2027.	/	/	Из редовних активности
1.2.2	Стручна подршка деци ромске националности приликом уписа у први разред ОШ	ПА	КЗИ	2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности
1.2.3	Информисање, додатне припреме и додатни часови за ромску децу	ОШ	ЕХО, ПА, КЗИ, ОЦД	2025. – 2027.	/	/	Донаторска средства
1.2.4	Спровођење вршњачких едукација за унапређење редовног похађања школе	КЗИ, ОШ	ПА	2025. – 2027.	1.500.000,00	2025.: 500.000,00 2026.: 500.000,00 2027.: 500.000,00	ЈЛС: 500.000,00 Оперативни план: 500.000,00 Донаторска средства: 500.000,00

МЕРА 1.3:	Обезбеђивање материјалних услова за редовно похађање наставе ромске деце		Тип мере:	Подстицајна			
Носилац мере:	ЈЛС		Партнери:	ОШ, ПУ, ЦСР, КЗИ			
Период спровођења:	2025. – 2027.	Потребне измене прописа:		Не			
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	270.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2025: 270.000,00		Вредности фин. средстава по изворима финансирања:	Оперативни план: 270.000,00	

Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2025.	2026.	2027.	
Број ромских ученика обухваћених мерама материјалне подршке	Број	2024.	/	200	200	200	Извештаји ЦСР и КЗИ
Број награђених ученика	Број	2024.	/	30	30	30	Извештај КЗИ
Број ученика којима су додељени ваучери	Број	2024.	/	30	30	30	Извештај КЗИ

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
1.3.1	Обезбеђивање ужине за ученике ромске националности који су социјално угрожени или слабијег материјалног стања	ОШ, ПУ	ЦСР	2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности
1.3.2	Обезбеђивање уџбеника и школског прибора за ученике првог разреда ромске националности	ЈЛС		2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности
1.3.3	Обезбеђивање уџбеника и школског прибора за све ученике ромске националности након првог разреда	КЗИ		2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности
1.3.4	Обезбедити превоз ученика СШ и студенте ромске националности у износу од 100%	ЈЛС	АПВ - Део средстава из АПВ	2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности
1.3.5	Награђивање ученика ОШ и СШ са најбољим резултатима	КЗИ		2025.	270.000,00	2025.: 270.000,00	Оперативни план: 270.000,00
1.3.6	Ваучери за најугроженије ученике (одећа, обућа и сл.)	КЗИ		2025. – 2027.	/	/	Донаторска средства

МЕРА 1.4:	Подршка интеграцији ромског културног наслеђа и ромског језика		Тип мере:	Информативно едукативна			
Носилац мере:	ЈЛС		Партнери:	ОШ, ПУ, ПА, КЗИ, МТ			
Период спровођења:	2025. – 2027.	Потребне измене прописа:		Не			
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	370.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2025: 190.000,00 2026: 90.000,00 2027: 90.000,00	Вредности фин. средстава по изворима финансирања:		ЈЛС: 270.000,00 Оперативни план: 100.000,00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2025.	2026.	2027.	
Број одржаних тематских догађаја	Број	2024.	/	8	8	8	Извештаји ОШ, ПУ и ПА
Број одржаних међугенерацјских активности	Број	2024.	/	5	5	5	Извештај одељења за друштвене делатности
Број подељених бесплатних улазница	Број	2024.	/	90	90	90	Извештај КЗИ
Број породица информисаних о могућностима учења ромског језика	Број	2024.	/	250	250	250	Извештаји ОШ и ПА

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
1.4.1	Организовање и одржавање тематских догађаја (приредбе, изложбе, такмичења, Светски дан Рома, и сл.) за промоцију ромске културе	ОШ, ПУ, ПА		2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности
1.4.2	Организовање и одржавање међугенерацјских активности	ЈЛС	ОЦД	2025. – 2027.	325.000,00	2025.: 175.000,00 2026.: 75.000,00 2027.: 75.000,00	ЈЛС: 225.000,00 Оперативни план: 100.000,00

1.4.3	Подела бесплатних улазница за културне догађаје	КЗИ		2025.- 2027.	45.000,00	2025.: 15.000,00 2026.: 15.000,00 2027.: 15.000,00	ЈЛС: 45.000,00
1.4.4	Информисање родитеља ромске деце и шире јавности о могућностима учења ромског језика у школама	ОШ, ПА	МТ, КЗИ	2025. – 2027.			Из редовних активности

ПОСЕБАН ЦИЉ 2:	Подизање нивоа запошљивости, запошљавање и економско оснаживање Рома и Ромкиња					
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Број незапослених Рома и Ромкиња	Број	2023.		2027.		Извештај НСЗ
Број Рома и Ромкиња корисника активних мера запошљавања	Број	2023.		2027.		Извештај НСЗ

МЕРА 2.1:	Организовање обука за запошљавање и самозапошљавање кроз сарадњу ЈЛС, НСЗ, РРА и ОЦД		Тип мере:	Информативно едукативна				
Носилац мере:	КЗИ		Партнери:	НСЗ, ОЦД, РРА, МТ				
Период спровођења:	2025. – 2027.	Потребне измене прописа:		Не				
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	1.800.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2025: 600.000,00 2026: 600.000,00 2027: 600.000,00	Вредности фин. средстава по изворима финансирања:		КЗИ: 1.800.000,00		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
					2025.	2026.	2027.	
Број полазника радионица НСЗ и РРА		Број	2024.	/	20	20	20	Извештај НСЗ и РРА
Број полазника обука за унапређење пословних вештина		Број	2024.	15	15	20	20	Извештај КЗИ

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средстава по годинама (РСД)	Вредности фин. средстава по изворима (РСД)
2.1.1	Организовање радионица за информисање и мотивисање ромске популације за учешће у обукама НСЗ	НСЗ	КЗИ, МТ	2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности

2.1.2	Обука за познатог послодавца	НСЗ	КЗИ, МТ	2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности
2.1.3	Обуке за преквалификацију у сарадњи са НСЗ	НСЗ	КЗИ, МТ	2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности
2.1.4	Организовање обука из области предузетништва, у сарадњи са НСЗ, РРА	НСЗ, РРА	КЗИ, МТ	2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности
2.1.5	Организовање обука за унапређење пословних вештина (пословни план, CV, и сл.)	КЗИ	МТ, ОЦД	2025. – 2027.	1.800.000,00	2025: 600.000,00 2026: 600.000,00 2027: 600.000,00	КЗИ: 1.800.000,00

МЕРА 2.2:	Промоција и развој социјалног предузетништва, задругарства, женског и омладинског предузетништва, самозапошљавања		Тип мере:	Информативно едукативна			
Носилац мере:	КЗИ		Партнери:	ОЦД, ЈЛС			
Период спровођења:	2025. – 2027.	Потребне измене прописа:		Не			
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	750.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2025: 250.000,00 2026: 250.000,00 2027: 250.000,00	Вредности фин. средстава по изворима финансирања:		КЗИ: 750.000,00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2025.	2026.	2027.	
Број одржаних радионица	Број	2024.	0	2	2	2	Извештај КЗИ

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средстава по годинама (РСД)	Вредности фин. средстава по изворима (РСД)

2.2.1	Информативне радионице о предузетништву, задругарству и самозапошљавању	КЗИ	ОЦД	2025. – 2027.	600.000,00	2025: 200.000,00 2026: 200.000,00 2027: 200.000,00	КЗИ: 600.000,00
2.2.2	Информисање ромске популације и удружења грађана о годишњем плану спровођења локалних, регионалних и националних конкурса	КЗИ	ОЦД, Локални медији	2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности
2.2.3	Израда, штампање и дељење информативног материјала о предузетништву, задругарству и самозапошљавању	КЗИ	ОЦД, Локални медији	2025. – 2027.	150.000,00	2025: 50.000,00 2026: 50.000,00 2027: 50.000,00	КЗИ: 150.000,00

МЕРА 2.3:	Подизање компетенција за радно ангажовање Рома и Ромкиња кроз програме преквалификација и доквалификација		Тип мере:	Информативно едукативна				
Носилац мере:	КЗИ		Партнери:	ОЦД, МТ				
Период спровођења:	2025. – 2027.	Потребне измене прописа:		Не				
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	1.440.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2025: 360.000,00 2026: 540.000,00 2027: 540.000,00	Вредности фин. средстава по изворима финансирања:		КЗИ: 1.440.000,00		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
					2025.	2026.	2027.	
Број корисника подршке за стицање лиценци и сертификата		Број	2024.	0	10	15	15	Извештај КЗИ
Извештај о потребама лица ромске националности и послодаваца		Број	2024.	0	1	0	0	Извештај КЗИ

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)

2.3.1	Утврђивање потреба послодаваца за профилима којих нема на тржишту	КИЗ	ОЦД, МТ	2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности
2.3.2	Утврђивање потреба, и подршка лицима ромске националности, за преквалификацију за недостајуће профиле	КИЗ	ОЦД, МТ	2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности
2.3.3	Подршка лицима ромске националности за стицање неопходних лиценци, сертификата и сл, за спровођење послова недостајућих профила (пут, смештај, лиценца)	КИЗ		2025. – 2027.	1.440.000,00	2025: 360.000,00 2026: 540.000,00 2027: 540.000,00	КЗИ: 1.440.000,00

ПОСЕБАН ЦИЉ 3:	Унапређење имовинско-правних услова и услова становања Рома и Ромкиња у општини Жабалъ					
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Проценат стамбених објеката који су озакоњени или у процесу легализације у ромским насељима	%	2024.	/	2027.	50%	Извештај КЗИ

МЕРА 3.1:	Мапирање потреба за унапређењем услова становања ромских породица		Тип мере:	Информативно едукативна				
Носилац мере:	КЗИ		Партнери:	ЈЛС, НВО				
Период спровођења:	2025. – 2026.	Потребне измене прописа:		Не				
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	/	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	/		Вредности фин. средстава по изворима финансирања:		/	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере	
				2025.	2026.	2027.		
Извештај о мапирању потреба и стања у области становања	Број	0	2024.	0	1	0	Извештај КЗИ	

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
3.1.1	Израда упитника за мапирање потреба у области становања	КЗИ	ОЦД	2025.	/	/	Из редовних активности
3.1.2	Мапирање и анализа стања стамбених јединица ромских породица	КЗИ	ОЦД	2026.	/	/	Из редовних активности
3.1.3	Мапирање и анализа стања инфраструктуре у ромским насељима	КЗИ	ЈЛС	2026.	/	/	Из редовних активности

МЕРА 3.2:	Обезбедити правну и техничку помоћ лицима ромске националности при решавању имовинско-правних односа у поступку озакоњења стамбених објекта			Тип мере:	Информативно едукативна		
Носилац мере:	ЈЛС			Партнери:	КЗИ, ОЦД		
Период спровођења:	2025. – 2027.	Потребне измене прописа:			Не		
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	500.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2027: 500.000,00		Вредности фин. средстава по изворима финансирања:		Донаторска средства: 500.000,00
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2025.	2026.	2027.	
Број корисника бесплатне правне помоћи	Број	2024.	/	50	50	50	Извештај ЈЛС
Број посета ромским породицама у вези са озакоњењем објеката	Број	2024.	0	100	100	100	Извештај КЗИ
Корисници којима је припремљена документација у процесу озакоњења	Број	2024.	0	0	0	15	Извештај КЗИ

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
3.2.1	Информисање и пружање саветодавне помоћи крајњим корисницима – бесплатна правна помоћ	ЈЛС	ОЦД, КЗИ	2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности
3.2.2	Посете ромским породицама и едукација у вези озакоњења објекта и градње у складу са законском регулативом	КЗИ	ОЦД	2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности

3.2.3	Припрема документације у процесу озакоњења, за крајње кориснике	КЗИ	ОЦД	2027.	500.000,00	2027: 500.000,00	Донаторска средства: 500.000,00

МЕРА 3.3:	Подизање свести о очувању животне средине и одржавање хигијене стамбених простора и насеља		Тип мере:	Информативно едукативна				
Носилац мере:	КЗИ		Партнери:	МТ, ЗМ				
Период спровођења:	2025. – 2027.	Потребне измене прописа:		Не				
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	100.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2026: 100.000,00		Вредности фин. средстава по изворима финансирања:		КЗИ: 100.000,00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
					2025.	2026.	2027.	
Број Рома обухваћених активностима информисања		Број	2024.	0	20	40	60	Извештаји о активностима
Број Рома обухваћених заједничким радним акцијама		Број	2024.	0	20	40	60	Извештаји о активностима

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
3.3.1	Информативне радионице о подизању свести о очувању животне средине и одржавање хигијене стамбених простора и насеља	КЗИ	ОЦД, ЈЛС, ЗМ	2026.	100.000,00	2026: 100.000,00	КЗИ: 100.000,00
3.3.2	Посете и разговори са становницима ромских насеља	МТ	ОШ, ЗМ	2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности

МЕРА 3.4:	Унапређење комуналних услуга у ромским насељима		Тип мере:	Инфраструктурна				
Носилац мере:	ЈЛС		Партнери:	КЗИ, ЈКП Чистоћа				
Период спровођења:	2025. - 2027.	Потребне измене прописа:		Не				
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	1.900.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2025: 700.000,00 2026: 600.000,00 2027: 600.000,00	Вредности фин. средстава по изворима финансирања:		ЈЛС: 1.800.000,00 Донаторска средства: 100.000,00		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
					2025.	2026.	2027.	
Број постављених контејнера		Број	2024.	0	6	6	6	Извештај ЈКП Чистоћа Жабалъ

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
3.4.1	Обезбеђивање додатног броја контејнера за прикупљање отпада	ЈКП Чистоћа Жабалъ	КЗИ, ЈЛС	2025. - 2027.	1.800.000,00	2025: 600.000,00 2026: 600.000,00 2027: 600.000,00	ЈЛС: 1.800.000,00
3.4.2	Организовање заједничких радних акција за просторно уређење	КЗИ	СШ, ОШ, ЈЛС, ЈКП Чистоћа	2025.	100.000,00	2025: 100.000,00	Донаторска средства: 100.000,00

МЕРА 3.5:	Планирање и уређење саобраћајница у ромским насељима и улицама где живе Роми		Тип мере:	Инфраструктурна			
Носилац мере:	ЈЛС		Партнери:				
Период спровођења:	2026.-2027.	Потребне измене прописа:		Не			

Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	4.142.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2026: 2.000.000,00 2027: 2.142.000,00		Вредности фин. средстава по изворима финансирања:		ЈЛС: 2.462.000,00 Донаторска средства: 1.680.000,00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
					2025.	2026.	2027.	
Дужина асфалтираних и рехабилитованих саобраћајница у ромским насељима		м	-	-	100	100	100	Извештај ЈЛС

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средстава по годинама (РСД)	Вредности фин. средстава по изворима (РСД)
3.5.1	Израда пројектно-техничке документације за инфраструктурно уређење насеља	ЈЛС		2026.	2.000.000,00	2026: 2.000.000,00	ЈЛС: 2.000.000,00
3.5.2	Асфалтирање и рехабилитација саобраћајница у ромским насељима и улицама	ЈЛС		2027.	2.100.000,00	2027: 2.100.000,00	ЈЛС: 420.000,00 Донаторска средства: 1.680.000
3.5.3	Надзор асфалтирања и рехабилитације саобраћајница у ромским насељима и улицама	ЈЛС		2027.	42.000,00	2027: 42.000,00	ЈЛС: 42.000,00

МЕРА 3.6:	Стамбена и материјална подршка угроженим припадницима ромске националности		Тип мере:	Подстицајна		
Носилац мере:	ЈЛС		Партнери:	КЗИ, ОЦД		
Период спровођења:	2027.	Потребне измене прописа:		Не		
Укупно процењена финансијска	66.300.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2027: 66.300.000,00	Вредности фин. средстава по изворима финансирања:	Донаторска средства: 66.300.000,00	

средства за меру (РСД):							
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2025.	2026.	2027.	
Број санираних кућа	Број	2024.	0	0	0	15	Извештај о активностима
Број ромских породица у новим стамбеним објектима	Број	2024.	0	0	0	10	Извештај о активностима

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
3.6.1	Материјална стамбена подршка - санација постојећих лоших стамбених јединица до нивоа основних стамбених услова и стандарда	ЈЛС	ОЦД	2027.	10.500.000,00	2027: 10.500.000,00	Донаторска средства: 10.500.000,00
3.6.2	Припрема техничке документације за изградњу нових објеката за социјално становање	ЈЛС	ОЦД	2027.	800.000,00	2027: 800.000,00	Донаторска средства: 800.000,00
3.6.3.	Изградња нових објеката за социјално становање	ЈЛС	ОЦД	2027.	55.000.000,00	2027: 55.000.000,00	Донаторска средства: 55.000.000,00

ПОСЕБАН ЦИЉ 4:	Унапређење општег и репродуктивног здравља Рома и Ромкиња и унапређење доступности здравствене заштите					
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Број припадника ромске националности који не поседују здравствену књижицу	Број	2024.	120	2027.	20	Извештај здравствене медијаторке
Обухват жена ромске националности превентивним прегледима	%	2024.	/	2027.	70%	Извештај КЗИ
Обухват старијих (65+) ромске националности превентивним прегледима	%	2024.	/	2027.	70%	Извештај КЗИ

МЕРА 4.1:	Утврђивање потреба ромске популације за здравственом заштитом		Тип мере:	Информативно едукативна			
Носилац мере:	КЗИ		Партнери:	МТ, ЗМ			
Период спровођења:	2025.	Потребне измене прописа:		Не			
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	/	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	/	Вредности фин. средстава по изворима финансирања:		/	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2025.	2026.	2027.	
Извештај о стању здравља ромске популације у општини Жабал	Број	2024.	0	1	1	1	Извештај КЗИ

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средстава по годинама (РСД)	Вредности фин. средстава по изворима (РСД)
4.1.1	Мапирање стања здравља ромске популације	КЗИ	МТ, ЗМ	2025.	/	/	Из редовних активности

МЕРА 4.2:	Обезбедити већи обухват здравственим услугама посебно осетљивим категоријама из ромске заједнице (жене, деца и млади, стари) – превентивни прегледи у ромским насељима		Тип мере:	Информативно едукативна				
Носилац мере:	Дом Здравља		Партнери:	ЗМ, ЦСР				
Период спровођења:	2025. – 2027.	Потребне измене прописа:		Не				
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	/	Вредности фин. Средства по годинама (РСД):	/		Вредности фин. средстава по изворима финансирања:		/	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
					2025.	2026.	2027.	
Број Рома обухваћених превентивним прегледима		Број	2024.	200	220	240	260	Извештај Дома Здравља
Број рома старијих од 65 година обухваћених превентивним прегледима		Број	2024.	-	2	2	2	Извештај Дома Здравља

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
4.2.1	Спровођење превентивно-здравствених посета ромским породицама	ЗМ	ДЗ	2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности
4.2.2	Организовање акција превентивних прегледа у ромским насељима	ДЗ	ЗМ	2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности
4.2.3	Превентивни прегледи и контрола здравља старијих од 65 година (мерење ниво шећера, притиска, општи преглед стања здравља)	ДЗ	ЗМ	2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности

МЕРА 4.3:	Спровођење програма информисања и едукација из области здравља			Тип мере:	Информативно едукативна			
Носилац мере:	Дом Здравља			Партнери:	ЗМ, ОЦД			
Период спровођења:	2025. – 2027.	Потребне измене прописа:			Не			
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	825.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2025: 275.000,00 2026: 275.000,00 2027: 275.000,00		Вредности фин. средстава по изворима финансирања:	ЈЛС: 825.000,00		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
					2025.	2026.	2027.	
Број одржаних радионица		Број	2024.	0	2	2	2	Извештај ОЦД

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средстава по годинама (РСД)	Вредности фин. средстава по изворима (РСД)
4.3.1	Радионице о значају здравља, здравственој заштити и очувању здравља у ромским насељима и школама	ОЦД	ДЗ, ЗМ	2025. – 2027.	210.000,00	2025.: 70.000,00 2026.: 70.000,00 2027.: 70.000,00	ЈЛС: 210.000,00
4.3.2	Организовање радионица о репродуктивном здрављу	ОЦД	ДЗ, ЗМ	2025. – 2027.	210.000,00	2025.: 70.000,00 2026.: 70.000,00 2027.: 70.000,00	ЈЛС: 210.000,00
4.3.3	Израда и дистрибуција штампаног информативног материјала	ОЦД	ДЗ, ЗМ	2025. – 2027.	45.000,00	2025.: 15.000,00 2026.: 15.000,00 2027.: 15.000,00	ЈЛС: 45.000,00
4.3.4	Информисање старијих од 65 година о правима из области здравствене заштите	ЗМ	ДЗ, ОЦД	2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности

4.3.5.	Додела хигијенских пакета	ОЦД	ДЗ, ЈЛС	2025. – 2027.	360.000,00	2025: 120.000,00 2026: 120.000,00 2027: 120.000,00	ЈЛС: 360.000,00

МЕРА 4.4:	Подршка за унапређење хигијене ромских насеља		Тип мере:	Инфраструктурна				
Носилац мере:	ЈЛС		Партнери:	КЗИ, ОЦД, ЗМ				
Период спровођења:	2027.	Потребне измене прописа:		Не				
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	6.300.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2027: 6.300.000,00		Вредности фин. средстава по изворима финансирања:		Донаторска средства: 6.300.000,00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере	
				2025.	2026.	2027.		
Број постављених мобилних купатила		Број	2024	0	0	0	7	Извештај о активностима

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
4.4.1	Набавка и постављање мобилних купатила у ромским насељима	ЈЛС	ЗМ, ОЦД, КЗИ	2027.	6.300.000,00	2027: 6.300.000,00	Донаторска средства: 6.300.000,00

ПОСЕБАН ЦИЉ 5:	Квалитетно пружање локалних услуга и информација из области социјалне заштите Ромима и Ромкињама						
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере

Проценат становништва ромске националне мањине информисан о услугама и правима из социјалне заштите путем активности ЛАП-а	%	2024.	-	2027.	70 %	Извештај о реализацији ЛАП-а

МЕРА 5.1:	Идентификовати потребе ромске популације у области социјалне заштите		Тип мере:					
Носилац мере:	Канцеларија за инклузију, Мобилни тим		Партнери:	Мобилни тим, ЦСР, НСЗ				
Период спровођења:	2025.	Потребне измене прописа:		не				
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	/	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	/	Вредности фин. Средстава по изворима финансирања:		/		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
					2025.	2026.	2027.	
Извештај о мапирању потреба		Број	0	0	1	1	1	Извештај КЗИ
Број састанака и радионица са ромским ОЦД		Број	2024.	-	2	2	2	Извештај КЗИ

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средстава по годинама (РСД)	Вредности фин. средстава по изворима (РСД)
5.1.1	Мапирање потреба за унапређењем услуга из области социјалне заштите	КЗИ, МТ	ЦСР, ОЦД	2025.	/	/	Из редовних активности
5.1.2	Састанци и радионице са ромским удружењима и грађанкама и грађанима	КЗИ, МТ	ОЦД, ЦСР	2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности

МЕРА 5.2:	Информисање припадника ромске популације о правима и обавезама из области социјалне заштите		Тип мере:		Информативно едукативна		

Носилац мере:	КЗИ			Партнери:	ЦСР, ЦК, МТ, ЗМ, ОЦД		
Период спровођења:	2025. – 2027.	Потребне измене прописа:			Не		
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	45.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2025: 15.000,00 2026: 15.000,00 2027: 15.000,00		Вредности фин. средстава по изворима финансирања:	ЈЛС: 45.000,00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2025.	2026.	2027.	
Број Рома и Ромкиња информисаних кроз индивидуалне посете и разговоре	Број	2024.	-	300	300	300	Извештај Мобилног тима
Број одржаних радионица	Број	2024.	0	1	1	1	Извештај ОЦД

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средстава по годинама (РСД)	Вредности фин. средстава по изворима (РСД)
5.2.1	Индивидуалне посете и разговори и упознавање ромске популације са правима и обавезама из области соц. заштите	МТ	КЗИ	2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности
5.2.2	Радионице у ромским насељима о правима и обавезама из области социјалне заштите*	ОЦД	КЗИ, ЦСР	2025. – 2027.	45.000,00	2025.: 15.000,00 2026.: 15.000,00 2027.: 15.000,00	ЈЛС: 45.000,00
5.2.3	Индивидуални разговори са запослених у ЦСР са Ромима	ЦСР	КЗИ	2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности

МЕРА 5.3:	Материјална подршка најугроженијим ромским породицама			Тип мере:	Подстицајна		
Носилац мере:	ЦСР			Партнери:	ЦК, КЗИ		
Период спровођења:	2025. – 2027.	Потребне измене прописа:			Не		

Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	/	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	/	Вредности фин. Средства по изворима финансирања:	/		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2025.	2026.	2027.	
Број ромских породица којима је пружена једнократна помоћ	Број	2024.	1030	900	900	800	Процена ЦСР
Број ромских породица корисника пакета хране и хигијене	Број	2023.	280	250	250	250	Извештај ЦК
Број ромских породица корисника пакета одеће и обуће	Број	2024.	250	250	250	250	Извештај ЦК
Број деце корисника услуге Одмор и опоравак	Број	2024.	15	15	15	15	Извештај ЦК

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средстава по годинама (РСД)	Вредности фин. средстава по изворима (РСД)
5.3.1	ЦСР – Једнократна помоћ Обезбедити бесплатно за најугроженије Ромске породице: одећу, обућу, материјалну помоћ	ЦСР	ЦК, ЈЛС	2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности
5.3.2	Пакети хране и хигијене Црвеног Крста, за ромске породице	ЦК	ЦК Србије, ЦК Војводине	2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности
5.3.3	Пакети хране – канцеларија за инклузију	КЗИ		2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности
5.3.4	Пакети одеће и обуће Црвеног Крста, за ромске породице	ЦК	КЗИ, ЦСР	2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности
5.3.5	Одмор и опоравак социјално угрожене деце од 7 до 14 година	ЦК	ЦК Србије ТО Жабаљ	2025. – 2027.	/	/	Донаторска средства и Црвени крст Србије

МЕРА 5.4:	Унапређење сарадње и подизање капацитета ромских организација цивилног друштва.		Тип мере:	Информативно едукативна				
Носилац мере:	ЈЛС		Партнери:	КЗИ, ОЦД, РРА				
Период спровођења:	2025. – 2027.	Потребне измене прописа:		Не				
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	145.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2025.: 55.000,00 2026.: 45.000.00 2027.: 45.000.00	Вредности фин. средстава по изворима финансирања:		ЈЛС: 145.000,00		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
					2025.	2026.	2027.	
Број састанака са ОЦД		Број	2024.	-	2	2	2	Извештај Одељења за општинску управу и друштвене делатности
Број обука за припрему донаторских пројеката		Број	2024.	-	3	3	3	Извештај Одељења за општинску управу и друштвене делатности

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
5.4.1	Састанци/радионице (ЈЛС, ЦСР) мобилни тим, са ОЦД и другим релевантним актерима	ЈЛС	КЗИ, ОЦД	2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности
5.4.2	Обуке за припрему и спровођење донаторских пројеката	ЈЛС	РРА, ОЦД	2025. – 2027.	145.000,00	2025.: 55.000,00 2026.: 45.000,00 2027.: 45.000,00	ЈЛС: 145.000,00
5.4.3	Информисање ОЦД о конкурсима и јавним позивима за унапређење положаја Рома и Ромкиња - обавештавање.	ЈЛС	КЗИ, РРА	2025. – 2027.	/	/	Из редовних активности

7 ОКВИР ПРОГРАМСКОГ БУЏЕТА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ АКЦИОНОГ ПЛАНА

Усвајањем Локалног акционог плана за социјално укључивање Рома и Ромкиња у општини Жабалъ за период 2025.-2027. године стварају се услови за доследно спровођење дефинисаних мера и активности уз обезбеђивање потребних финансијских ресурса из буџета општине Жабалъ за период у којем ће се спроводити локални акциони план.

Поред активности чије спровођење предвиђа, Акциони план садржи и процену трошкова тих активности; с тим у вези је неопходно вршити одговарајуће планирање дефинисаних расхода, а према мерама и активностима предвиђеним у конкретним програмима из буџета Општине, а како би били остварени циљеви програмског буџетирања.

С тим у вези, приликом постављања односа између активности из Акционог плана, рокова предвиђених за њихову реализацију и извора финансирања, један од важних чинилаца је била и динамика планирања и спровођења програмских активности/пројеката предвиђених за финансирање из буџета са једне стране, односно донаторских средстава са друге стране. Поједине активности, пак, се већ финансирају из извора других нивоа власти, односно из редовних активности, тако да је њиховим укључивањем у Локални акциони план постојећа платформа за решавање одређених кључних питања додатно ојачана, стратешки и на практичан начин.

У табелама у наставку су представљене активности за чије спровођење су предвиђена средства из буџета општине Жабалъ у 2025. години (**табела број 12**), као и активности које ће бити финансиране из општинског буџета у 2026. години (**табела број 13**) и у 2027. години (**табела број 14**). Као што је напоменуто, активности из Акционог плана ће се финансирати и из других извора финансирања, како донаторских, тако и из извора других нивоа власти (у највећем броју случајева, кроз њихове редовне активности). У **табели број 15** је приказано финансирање из донаторских и других извора.

Поред наведеног где су оквирно већ познати извори/донатори, као и износи, у оквиру осталих извора финансирања у Акционом плану, а имајући у виду период од две године реализације ЛАП-а, приказане су могућности аплицирања за донаторска средства. У складу са тиме, примењен је приступ да је свуда где су препознате потребе и могућности за донаторским средствима назначено (су)финансирање из донаторских средстава (тачније, као могућност аплицирања на разним конкурсима).

Осим тога, донаторска средства по изворима и износима (као и наменама за које се објављују конкурси), затим дужини трајања сваког пројекта и процењене износе који би се односили на ромску популацију (кориснике) у овом тренутку није било могуће свуда прецизно проценити; ово пре свега из разлога што су пројекти који се финансирају део већих програма усмерених не само на групе корисника/националне мањине, већ и на друге врсте корисника, као што су породице, незапослени, одређене социјалне групе (дакле, без назнаке по националној припадности).

Табела 12: Средства из буџета општине Жабалъ за спровођење активности ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња за 2025. годину

Ред.бр.	Ознака активности	Активност	Финансирање из буџета општине Жабаљ у 2025. години
1	1.1.1	Радионице са родитељима ромске деце о значају раног и континуираног развоја и образовања, и правима и обавезама из области образовања	150.000,00
2	1.4.2	Организовање и одржавање међугенерациских активности	75.000,00
3	1.4.3	Подела бесплатних улазница за културне догађаје	15.000,00
4	3.4.1	Обезбеђивање додатног броја контејнера за прикупљање отпада	600.000,00
5	4.3.1	Радионице о значају здравља, здравственој заштити и очувању здравља у ромским насељима и школама	70.000,00
6	4.3.2	Организовање радионица о репродуктивном здрављу	70.000,00
7	4.3.3	Израда и дистрибуција штампаног информативног материјала	15.000,00
8	4.3.5	Додела хигијенских пакета	120.000,00
9	5.2.2	Радионице у ромским насељима о правима и обавезама из области социјалне заштите	15.000,00
10	5.4.2	Обуке за припрему и спровођење донаторских пројеката	55.000,00
		Укупно:	1.185.070,00

Табела 13: Средства из буџета општине Жабаљ за спровођење активности ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња за 2026. годину

Ред.бр.	Ознака активности	Активност	Финансирање из буџета општине Жабаљ у 2026. години
1	1.1.1	Радионице са родитељима ромске деце о значају раног и континуираног развоја и образовања, и правима и обавезама из области образовања	150.000,00
2	1.2.4	Спровођење вршњачких едукација за унапређење редовног похађања школе	500.000,00
3	1.4.2	Организовање и одржавање међугенерациских активности	75.000,00

4	1.4.3	Подела бесплатних улазница за културне догађаје	15.000,00
5	3.4.1	Обезбеђивање додатног броја контејнера за прикупљање отпада	600.000,00
6	3.5.1	Израда пројектно-техничке документације за инфраструктурно уређење насеља	2.000.000,00
7	4.3.1	Радионице о значају здравља, здравственој заштити и очувању здравља у ромским насељима и школама	70.000,00
8	4.3.2	Организовање радионица о репродуктивном здрављу	70.000,00
9	4.3.3	Израда и дистрибуција штампаног информативног материјала	15.000,00
10	4.3.5	Додела хигијенских пакета	120.000,00
11	5.2.2	Радионице у ромским насељима о правима и обавезама из области социјалне заштите	15.000,00
12	5.4.2	Обуке за припрему и спровођење донаторских пројеката	45.000,00
		Укупно:	3.675.000,00

Табела 14: Средства из буџета општине Жабалъ за спровођење активности ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња за 2027. годину

Ред.бр.	Ознака активности	Активност	Финансирање из буџета општине Жабалъ у 2027. години
1	1.1.1	Радионице са родитељима ромске деце о значају раног и континуираног развоја и образовања, и правима и обавезама из области образовања	150.000,00
2	1.4.2	Организовање и одржавање међугенерациских активности	75.000,00
3	1.4.3	Подела бесплатних улазница за културне догађаје	15.000,00
4	3.4.1	Обезбеђивање додатног броја контејнера за прикупљање отпада	600.000,00
5	3.5.2	Асфалтирање и рехабилитација саобраћајница у ромским насељима и улицама	420.000,00
6	3.5.3	Надзор асфалтирања и рехабилитације саобраћајница у ромским насељима и улицама	42.000,00
7	4.3.1	Радионице о значају здравља, здравственој заштити и очувању здравља у ромским насељима и школама	70.000,00
	4.3.2	Организовање радионица о репродуктивном здрављу	

8			70.000,00
9	4.3.3	Израда и дистрибуција штампаног информативног материјала	15.000,00
10	4.3.5	Додела хигијенских пакета	120.000,00
11	5.2.2	Радионице у ромским насељима о правима и обавезама из области социјалне заштите	15.000,00
12	5.4.2	Обуке за припрему и спровођење донаторских пројеката	45.000,00
		Укупно:	1.637.000,00

Табела 15: Активности ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња за период 2025.-2027. године за чије спровођење се обезбеђују средства из других извора

Ред.бр.	Ознака активности	Активност	Износ и извор финансирања
1	1.2.4	Спровођење вршњачких едукација за унапређење редовног похађања школе	500.000,00 – Оперативни план (2025.); 500.000,00 – Донаторска средства (2027.)
2	1.3.5	Награђивање ученика ОШ и СШ са најбољим резултатима	270.000,00 – Оперативни план (2025.)
3	1.4.2	Организовање и одржавање међугенерацјских активности	100.000,00 – Оперативни план (2025.)
4	2.1.5	Организовање обука за унапређење пословних вештина (пословни план, CV, и сл.)	1.800.000,00 – Канц. за инклузију (2025.- 2027.)
5	2.2.1	Информативне радионице о предузетништву, задругарству и самозапошљавању	600.000,00 – Канц. за инклузију (2025.- 2027.)
6	2.2.3	Израда, штампање и дељење информативног материјала о предузетништву, задругарству и самозапошљавању	150.000,00 – Канц. за инклузију (2025.- 2027.)
7	2.3.3	Подршка лицима ромске националности за стицање неопходних лиценци, сертификата и сл, за спровођење послова недостајућих профила (пут, смештај, лиценца)	1.440.000,00 – Канц. за инклузију (2025.- 2027.)
8	2.3.2	Припрема документације у процесу озакоњења, за крајње кориснике	500.000,00 – Донаторска средства (2027.)
9	3.3.1	Информативне радионице о подизању свести о очувању животне средине и одржавање хигијене стамбених простора и насеља	100.000,00 – Канц. за инклузију (2026.)
10	3.4.2	Организовање заједничких радних акција за просторно уређење	100.000,00 – Донаторска средства (2025.)

11	3.5.2	Асфалтирање и рехабилитација саобраћајница у ромским насељима и улицама	1.680.000,00 – Донаторска средства (2027.)
12	3.6.1	Материјална стамбена подршка - санација постојећих лоших стамбених јединица до нивоа основних стамбених услова и стандарда	10.500.000,00 – Донаторска средства (2027.)
13	3.6.2	Припрема техничке документације за изградњу нових објеката за социјално становање	800.000,00 – Донаторска средства (2027.)
14	3.6.3	Изградња нових објеката за социјално становање	55.000.000,00 – Донаторска средства (2027.)
15	4.4.1	Набавка и постављање мобилних купатила у ромским насељима	6.300.000,00 – Донаторска средства (2027.)
Укупно:			80.340.000,00

Финансирање предвиђених мера, по предложеним активностима у оквиру појединих посебних циљева ЛАП-а потребно је обезбедити у буџету на основу одлуке (одлука) о буџету општине у периоду спровођења Акционог плана, тачније у периоду 2025.-2027. године. У складу са Упутством за израду програмског буџета, спровођење мера је потребно планирати као **програмску активност** (текућа и континуирана делатност корисника буџета, чијим спровођењем се постижу циљеви који доприносе остварењу циљева Програма), односно као **пројекат**. Посматрано са аспекта области које су обухваћене ЛАП-ом, мере и активности су разложене по посебним циљевима, тачније, у оквиру посебних циљева:

Посебан циљ 1: Потпун обухват ромске деце обавезним образовањем уз редовно похађање наставе, подршку раном развоју, школовању и социјализацији ромске деце

У оквиру овог посебног циља мере иду ка томе да се унапреди информисаност родитеља деце и ученика ромске националности о значају раног образовања и раног развоја, као и да се пружи стручна подршка деци и ученицима ромске националности у циљу редовног похађања образовних институција и са тиме повезаног континуираног, непрекинутог образовања. Како би се што ефикасније спровеле предвиђене мере, општина ће финансирати активности у виду радионица са родитељима ромске деце, али и кроз спровођење вршњачких едукација које ће имати за циљ да унапреде редовно похађање наставе. Поред тога, део средстава ће се настојати обезбедити из донаторских извора, као и из Оперативног плана Мобилног тима за инклузију Рома. У циљу несметаног похађања наставе обезбедиће се из редовних извора средства за покриће трошкова превоза ученика, а из донаторских и за обезбеђење одеће и обуће за најугроженије ученике. Додатни подстицај ученицима ће бити пружен кроз награђивање најбољих ученика основних и средњих школа, која средства ће за 10 најбољих ученика у 2025. години бити обезбеђена из Оперативног плана.

Посебан циљ 2: Подизање нивоа запошљивости, запошљавање и економско оснаживање Рома и Ромкиња

Предметни посебни циљ ће се спроводити у сарадњи и у координацији са Националном службом за запошљавање, али је у реализацији предвиђених мера и активности значајна улога Канцеларије за инклузију. Наиме, обуке за запошљавање и самозапошљавање ће се организовати у сарадњи са

Националном службом за запошљавање (НСЗ), организацијама цивилног друштва и Регионалном развојном агенцијом, али ће информативне радионице о предузетништву и samozapošljavanju бити финансиране од стране Канцеларије за инклузију (КЗИ), која ће такође обезбедити средства за обуке за унапређење вештина и за стицање неопходних лиценци, сертификата и сл., за лица ромске националности, за спровођење послова недостајућих профила. Такође, КЗИ ће финансирати израду, штампање информативног материјала о предузетништву, задругарству и samozapošljavanju. Стандардни програми НСЗ (обука за познатог послодавца, обуке за преквалификацију и обуке из области предузетништва) ће се спроводити у оквиру редовних активности и за њих није потребно предвидети посебна финансијска средства.

Посебан циљ 3: Унапређење имовинско-правних услова и услова становања Рома и Ромкиња у општини Жабал

Мере предвиђене у оквиру посебног циља који се тиче области становања су свеобухватне јер се крећу од мапирања потреба ромске популације у области становања и подизања свести о очувању животне средине и одржавању хигијене стамбених простора и насеља, до материјалне стамбене подршке. Кроз предвиђене активности настојаће се обезбедити правна и техничка помоћ лицима ромске националности при решавању имовинско-правних питања у поступку озакоњења стамбених објеката (припрема документације за крајње кориснике, која активност ће бити финансирана од стране донатора), затим унапредити комуналне услуге у ромским насељима и унапређење саобраћајница у ромским насељима и улицама где живе Роми, за шта ће финансијску подршку обезбедити и јединица локалне самоуправе. Како би се заједница што више укључила и допринела спровођењу активности, локалним акционим планом је предвиђено организовање заједничких радних акција за просторно уређење, уз донаторску подршку. Као што је наведено, значајно је да је документом предвиђена материјална стамбена подршка која се огледа у санацији постојећих лоших стамбених јединица и припреми техничке документације и изградња нових објеката за социјално становање. Највећи део ових средстава је планиран из донаторских средстава, док је средства локалне самоуправе могуће предвидети у оквиру програма 1 – становање, урбанизам и просторно планирање, програмска активност 0004 – стамбена подршка.

Посебан циљ 4: Унапређење општег и репродуктивног здравља Рома и Ромкиња и унапређење доступности здравствене заштите

Овај посебан циљ ће се реализовати пре свега на основу утврђених потреба ромске популације за здравственом заштитом, што представља једну од основних активности. Циљ је обезбедити већи обухват здравственим услугама, посебно осетљивим категоријама из ромске заједнице, кроз превентивни прегледе у ромским насељима. Упоредо ће бити спроведен програм информисања и едукација из области здравља (радионице о значају здравља, здравственој заштити и очувању здравља у ромским насељима и школама); радионице о репродуктивном здрављу имају посебан значај у овом контексту, те је ради што ширег домаћаја предвиђена израда и дистрибуција штампаног информативног материјала. Наведене активности ће бити реализоване уз финансијску подршку локалне самоуправе (општине), а средства ће бити обезбеђена и за доделу хигијенских пакета током све три године трајања Локалног акционог плана. Донаторска подршка је планирана за унапређење хигијене ромских насеља, кроз набавку и постављање мобилних купатила у ромским насељима. Средства локалне самоуправе намењена спровођењу активности из овог посебног циља је могуће предвидети у оквиру програма 12 – здравствена заштита, програмска активност 0003 – спровођење активности из области друштвене бриге за јавно здравље.

Посебан циљ 5: Квалитетно пружање локалних услуга и информација из области социјалне заштите Ромима и Ромкињама

Активности из Акционог плана у оквиру овог посебног циља започињу идентификацијом потреба ромске популације у области социјалне заштите. Нагласак је на информисању пропадника ромске популације о правима и обавезама из области социјалне заштите, те су у том смислу предвиђене радионице у ромским насељима; планирано је да ове радионице финансира јединица локалне самоуправе. Даље, материјална подршка најугроженијом ромским породицама ће бити пружана кроз редовне (стандардне) активности Центра за социјални рад и Црвеног крста. Јединица локалне самоуправе ће у циљу сарадње и подизања капацитета ромских организација цивилног друштва током све три године трајања Локалног акционог плана финансирати обуке за припрему и спровођење донаторских пројеката. Финансирање предвиђених мера и активности је потребно предвидети у програму 11 – социјална и дечија заштита. Активности ће спроводити Центар за социјални рад, организације цивилног друштва, Црвени крст, као и Мобилни тим за инклузију Рома.

8 ОКВИР ЗА ПРАЋЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА, ВРЕДНОВАЊЕ УЧИНАКА И ИЗВЕШТАВАЊЕ

У овом поглављу постављен је основ за праћење спровођења ЛАП-а, као и вредновање учинка који ће бити постигнут његовом имплементацијом, у смислу утврђивања одговорности како за реализацију конкретних мера и активности, тако и за оствареност дефинисаних циљева ЛАП-а, затим за дефинисање рокова за извештавање, модела извештаја и одговорности за њихово састављање, а такође, и начина праћења спровођења ЛАП-а и интерне комуникације међу актерима укљученим у овај процес. Сврха овог поглавља јесте да се јасном поделом улога и одговорности, као и прецизирањем поступка спровођења, мониторинга и евалуације ЛАП-а омогући, у задатим околностима, постизање оптималних резултата за ромску заједницу општине Жабал у односу на планиране циљеве, мере и активности.

8.1 Поступак спровођења и одговорност актера

ЛАП за социјално укључивање Рома и Ромкиња општине Жабал спроводи се реализацијом мера, односно пројеката и активности, утврђених у поглављу 5 - Акциони план (у даљем тексту: АП), а одговорност за спровођење имају субјекти који су у Акционом плану наведени као "носиоци", а то су сви релевантни актери у конкретној области – представници институција и организација цивилног друштва, при чему ће целокупан процес координирати Одељење за друштвене делатности.

Спровођење мера, активности и пројеката у оквиру посебних циљева ће пратити Савет за социјалну заштиту општине Жабал. Стручне и административне послове за потребе Савета ће обављати Одељење за општу управу и друштвене делатности.

У непосредној реализацији мера, активности и пројеката обухваћених АП-ом активно учествују актери који су у оквиру АП наведени као "партнери", међу којима се, између осталог, налазе предшколске установе, основне и средње школа, организације цивилног друштва, Центар за социјални рад, Дом здравља Жабал, Национална служба за запошљавање, Црвени крст, Мобилни тим, Црвени крст, јавна комунална предузећа, и други.

Праћење спровођења појединачних активности и пројеката врши се преко показатеља за мерење учинака (индикатора) који су дефинисани за свих 5 посебних циљева. Поступак праћења обухвата низ задатака међу којима се, између осталог, налазе:

- 1) редовна комуникација и размена информација између свих актера укључених у реализацију ЛАП-а електронским путем, одржавањем периодичних састанака и подношењем извештаја,
- 2) прикупљање свих података и информација о томе како тече реализација конкретних мера и активности, укључујући и формирање евиденција које до сада нису вођене, а битне су за вредновање учинка - обезбеђеност и утрошак буџетских средстава за реализацију ЛАП-а, поштовање временског оквира спровођења активности, ниво укључености партнера и квалитет сарадње између партнера, број крајњих корисника, оствареност планираних индикатора и слично,
- 3) дефинисање превентивних мера у случају појаве ризика који могу угрозити спровођење ЛАП-а, односно, предлагање конкретних акција за решавање проблема када се они појаве и када угрозе спровођење конкретних активности и пројеката,
- 4) информисање јавности и свих заинтересованих страна о томе како тече спровођење ЛАП-а,
- 5) припрему и подношење годишњих и трогодишњег извештаја о реализацији ЛАП-а.

У поступку праћења спровођења ЛАП-а најмање 2 пута годишње ће се организовати координациони састанци свих актера непосредно укључених у спровођење ЛАП-а, а састанке сазива и организује Одељење за општу управу и друштвене делатности Општинске управе општине Жабал у сарадњи са Саветом за социјалну заштиту општине Жабал.

8.2 Вредновање учинка и извештавање

За разлику од мониторинга спровођења ЛАП-а који представља континуиран процес током целокупног периода на који се ЛАП усваја, евалуација односно вредновање учинка оствареног применом ЛАП-а биће периодично рађена. Вредновање учинка подразумева оцену релевантности, ефикасности, ефективности и одрживости ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња у циљу његовог преиспитивања и унапређења, било у процесу његове ревизије или током новог процеса стратешког планирања. Радна група за израду ЛАП-а је препоручила, а Савет за социјалну заштиту општине Жабал ће о томе донети коначну одлуку, да евалуација обухвата:

- *Ex-ante* анализу ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња у општини Жабал за период 2025 - 2027, коју ће спровести екстерно ангажовани евалуатор на половини реализације ЛАП-а, односно 18 месеци од момента његовог усвајања и
- *Ex-post* анализу ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња у општини Жабал за период 2025 – 2027. године, коју ће спровести екстерно ангажовани евалуатор након истека периода важења ЛАП-а.

На основу налаза добијених *ex-post* анализом, односно оценом релевантности, ефикасности, ефективности и одрживости спроведеног ЛАП-а, вршиће се даље планирање социјалног укључивања Рома и Ромкиња у општини Жабал у наредном трогодишњем периоду.

Годишњи извештај о реализацији ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња општине Жабал, припрема Одељење за друштвене делатности и исти подноси Координационом телу општине Жабал на усвајање. Након тога се годишњи извештај доставља Општинском већу општине Жабал које даје сагласност на годишњи извештај најкасније до 31. марта текуће године за претходну.

Одељење за општу управу и друштвене делатности ће пратити имплементацију мера, активности и пројеката и координирати све активности везане за имплементацију сваког посебног циља. Одељење за општу управу и друштвене делатности најкасније до 31. јануара текуће године доставља образац годишњег извештаја свим партнерима да га попуне у погледу остварених индикатора за мере, активности и пројекте у чијој реализацији су непосредно учествовали. Рок за прикупљање података за потребе годишњег извештаја не може бити дужи од месец дана. Одељење за општинску управу и друштвене делатности Општинске управе ће, након добијања података, приступити обједињавању годишњег извештаја за свих 5 области социјалног укључивања Рома. Након тога ће Савет за социјалну заштиту општине Жабал размотрити и усвојити извештај на који сагласност даје Општинско веће општине Жабал.

Трогодишњи извештај о реализацији ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња општине Жабал за период 2025 - 2027. године, припрема Одељење за општинску управу и друштвене делатности и исти подноси Савету за социјалну заштиту општине Жабал на усвајање. Након тога се трогодишњи извештај доставља Општинском већу које разматра исти и доставља га Скупштини Општине најкасније у року од 120 дана по истеку треће календарске године од дана усвајања ЛАП-а. Подела одговорности и начин припреме трогодишњег извештаја су исти као и код годишњих извештаја, само се за ову прилику користи посебан образац трогодишњег извештаја.

9 Прилози

1. Решење о образовању Радне групе за израду Локалног акционог плана за социјално укључивање Рома и Ромкиња у општини Жабалъ